

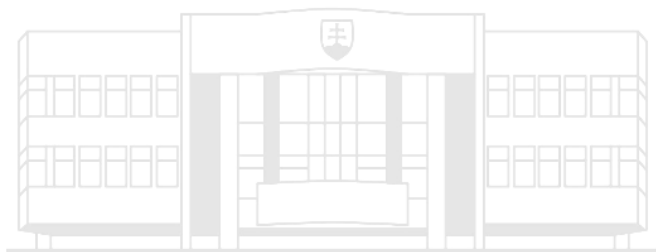
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy
18/2024

Legislatíva pri zmene pohlavia v štátoch EÚ

Dominika Pazderová

Bratislava
september 2024

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Legislatíva pri zmene pohlavia v štátoch EÚ

Anotácia

Zmena pohlavia znamená mnohostranný proces, v ktorom jednotlivci zosúladujú právnu identitu a sociálnu rolu so svojou rodovou identitou, ktorá sa môže subjektívne odlišovať od pohlavia, ktoré im bolo dané pri narodení. Tento proces zahŕňa medicínsky, právny a sociálny rozmer, pričom každý má svoj vlastný súbor výziev a postupov. V štúdiu porovnáваме legislatívne postupy a náležitosti, ktoré musí osoba naplniť.

Kľúčové slová

pohlavie, rod, transrodovosť, rodné číslo, zmena mena, sebaurčenie

Gender reassignment legislation in EU member states

Annotation

Gender reassignment involves a multifaceted process in which individuals reconcile their legal identity and social role with their actual gender identity, which may subjectively differ from the gender they were assigned at birth. This process includes medical, legal and social dimensions, each with its own set of challenges and procedures. In the study, we compare legislative procedures and requirements that a person must fulfil.

Keywords

sex, gender, transgenderism, birth number, name change, self-determination

Vypracovala: Mgr. Dominika Pazderová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod	5
Súhrn.....	6
Zmena osobného stavu transrodových osôb v štátoch EÚ	9
Slovensko	9
Belgicko	10
Bulharsko	11
Cyprus	12
Česko	14
Dánsko.....	16
Estónsko	16
Fínsko	17
Francúzsko.....	18
Grécko.....	19
Holandsko.....	21
Chorvátsko.....	21
Írsko	22
Litva	23
Lotyšsko	25
Luxembursko.....	25
Malta.....	26
Maďarsko	26
Nemecko	27
Poľsko	28
Portugalsko.....	28
Rakúsko.....	29
Rumunsko.....	30
Slovinsko	30
Španielsko	31
Švédsko	32
Taliano	33
Zdroje	35

Úvod

Princíp rovnosti a zákaz diskriminácie na základe sexuálnej orientácie majú **právny základ** v zmluvách EÚ (napr. článok 10 a 19, Zmluva o fungovaní EÚ a články 2 a 3 Zmluvy o EÚ, Charta základných práv EÚ, článok 21, ods. 1 zakazuje diskrimináciu kvôli sexuálnej orientácii). Články vnímajú citlivejšie nerovnosť, avšak vyslovene nespomínajú transrodové a intersexuálne osoby.

V rámci **pojmológie** uvádzame definície [Americkéj psychiatrickej asociácie](#). **Rod/rodovú identitu** chápeme ako *súbor sociálnych a kultúrnych hodnôt, ktorý/ktorá sa vyvíja a môže sa časom meniť*. Vnútorne individuálna skúsenosť človeka s rodom nemusí zodpovedať pohlaviu pridelenému pri narodení. **Pohlavie** je naproti tomu *biologickou kategóriou pohlavných chromozómov XX ženského pohlavia a XY mužského pohlavia*. **Intersexualita** označuje *ľudí narodených s pohlavnými znakmi oboch pohlaví, môžu vyzeráť ako chlapčenské alebo dievčenské, ale zároveň môžu mať z hľadiska pohlavia iné reprodukčné orgány vnútri tela vrátane chromozómov, pohlavných žliaz a genitálií*. **Transrodovosť** opisuje *ľudí, u ktorých sa rodová identita odlišuje od pohlavia*. **Rodová dysfória**: Koncept označený v DSM-5-TR ako *klinicky významný strach alebo poškodenie súvisiace s rodovou nezhodou, ktoré môže zahŕňať túžbu zmeniť primárne a/alebo sekundárne pohlavné charakteristiky*.

V štúdií vychádzame najmä z podkladov asociácie [ILGA – Europe](#) (*European region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association*), z webovej stránky Vaša Európa [Rules on gender recognition](#), z internej databázy Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD), konkrétne z požiadavky č. 5368 *Legislatívne opatrenia týkajúce sa právneho uznávania rodovej identity* a z národných legislatív členských štátov EÚ.

Štúdiá sa zaoberá legislatívou všetkých členských štátov EÚ, ktoré sú pre potreby materiálu usporiadané v abecednom poradí. Pri každom štáte sa venujeme právnym a administratívnym oblastiam, možnostiam zmeny mena a identifikácie osoby prostredníctvom osobného kódu alebo čísla.

Z procesného hľadiska je tranzícia najčastejšie upravená legislatívou uzákoňujúcou jej postup. (Bližšie sa venujeme lekárske nálezitostiam – nevyhnutnosť podstúpenia operácie, lekárske a psychologické posudky.) V mnohých prípadoch stačí vyhlásenie osoby, ktorá má **právo na sebaurčenie**, alebo sa postupuje jurisdikčne, osoba požiada o zmenu na súde. Zaoberáme sa aj tranzíciou v prípade maloletých a úpravou rodinných vzťahov, keď sa v niektorých prípadoch vyžaduje ukončenie predošlých zväzkov partnerstva či manželstva.

V súhrne identifikujeme základné postupy, ktoré musí osoba pri procese tranzície absolvovať.

Súhrn

Tabuľka č.1: Mechanizmus zmeny pohlavia – právny základ

Štát	Právny základ	Zmena mena	Zmena osobného čísla	Mechanizmus zmeny pohlavia
Slovensko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Na základe chirurgického zákroku.
Belgicko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Sebaurčenie.
Bulharsko	X	Čiastočne.	X	
Cyprus	Čiastočne upravené legislatívou.	✓	?	Zákonné formy sa vzťahujú na cestovné doklady. V inom prípade je postup nejasný a vyžaduje lekárske posudok.
Česko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Ústavný súd ruší podmienku chirurgického zákroku. Úpravu legislatívy ponecháva na parlament.
Dánsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	6 mesačná lehota na rozmyslenie. Chirurgický zákrok alebo posudok sa nevyžaduje.
Estónsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Dvojročný proces od získania povolenia lekárskej posudkovej komisie.
Fínsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Sebaurčenie.
Francúzsko	Súdne.	✓	✓	Žiadosť sa podáva na súd, chirurgický zákrok sa nevyžaduje. Pohlavie sa preukazuje osobným životom v želanom pohlaví.
Grécko	Upravené legislatívou.	✓	?	Žiadateľ prechádza posudkovou komisiou.
Holandsko	Upravené legislatívou.	✓	Číslo neobsahuje osobné údaje.	Vyžaduje sa lekárske posudok.
Chorvátsko	Upravené legislatívou.	✓	Číslo neobsahuje osobné údaje.	Vyžaduje sa lekárske posudok.
Írsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Sebaurčenie.
Litva	Súdne.	✓	✓	Súdna cesta bez podstúpenia operácie. Potrebný lekárske posudok.
Lotyšsko	Upravené legislatívou.	✓	Od roku 2017 číslo neobsahuje osobné údaje.	Na základe chirurgického zákroku.

Luxembursko	Upravené legislatívou.	✓	?	Žiadosť sa podáva na ministerstvo, chirurgický zákrok sa nevyžaduje. Pohlavie sa preukazuje osobným životom v želanom pohlaví.
Maďarsko	X	Čiastočne.	Číslo neobsahuje osobné údaje.	
Malta	Upravené legislatívou.	✓	?	Sebaurčenie.
Nemecko	Upravené legislatívou	✓	Číslo neobsahuje osobné údaje.	Sebaurčenie.
Poľsko	Súdne.	✓	✓	Rodová identita sa preukazuje 2 roky, sú potrebné posudky ale nie chirurgický zákrok. Žiadateľ za nesprávne pohlavie žaluje rodičov alebo manžela/manželku.
Portugalsko	Upravené legislatívou.	✓	?	Sebaurčenie.
Rakúsko	Upravené legislatívou.	✓	Číslo neobsahuje osobné údaje.	Vyžaduje sa správa od psychiatra, psychoterapeuta alebo klinického psychológa.
Rumunsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Na základe chirurgického zákroku.
Slovinsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Vyžaduje sa lekársky posudok.
Španielsko	Upravené legislatívou.	✓	Číslo neobsahuje osobné údaje.	Sebaurčenie.
Švédsko	Upravené legislatívou.	✓	✓	Vyžaduje sa lekársky posudok.
Taliansko	Upravené legislatívou.	✓	Iný typ.	Vyžaduje sa lekársky posudok.

Vlastné spracovanie na základe zdrojov uvedených v zozname literatúry

Tabuľka č.2: Mechanizmus zmeny pohlavia – rodinné vzťahy a úprava postupov u maloletých

Štát	Mechanizmus zmeny pohlavia u maloletých (po splnení podmienok).	Úprava rodinných vzťahov (manželstvo / partnerstvo).
Slovensko	-	-
Belgicko	Od 16 rokov.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Bulharsko	-	-
Cyprus	-	-
Česko	Od 18 rokov.	Je potrebné zrušiť zväzok.
Dánsko	Od 18 rokov.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Estónsko	Usmernenie neuvádza limit veku ani úpravu rodinných vzťahov. ¹	
Fínsko	Od 18 rokov.	Úrad zašle osobe vo zväzku oznámenie o zmene pohlavia osoby.
Francúzsko	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Grécko	Od 17 rokov.	Je potrebné zrušiť zväzok.
Holandsko	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Chorvátsko	Bez vekového obmedzenia, odporúčanie je od 18 rokov.	Neuvádza sa.
Írsko	Od 18 rokov.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Litva	-	-
Lotyšsko	Predpoklad od 18 rokov.	Neuvádza sa.
Luxembursko	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Maďarsko	-	-
Malta	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Nemecko	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Poľsko	-	-
Portugalsko	Od 16 rokov.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Rakúsko	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Rumunsko	-	-
Slovinsko	Bez vekového obmedzenia.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Španielsko	Od 16 rokov. Zmena mena od 14 rokov.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Švédsko	Od 16 rokov.	Nie je potrebné zrušiť zväzok.
Taliansko	Bez vekového obmedzenia.	Občiansky zväzok na manželstvo, ak si to želajú.

Vlastné spracovanie na základe zdrojov uvedených v zozname literatúry

¹ Gender reassignment. Dostupné online: <https://www.eesti.ee/en/family/gender-reassignment#laws>

Zmena osobného stavu transrodových osôb v štátoch EÚ

Slovensko

A. Právne a administratívne postupy

V rámci implementácie odborných lekárskeho postupov pri tranzícii vydalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ) odborné usmernenie [č. 16/2022](#) na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku o zmene pohlavia osoby administratívne evidovaného v matrike, ktorého účinnosť bola pozastavená a následne zrušená. Usmernenie malo podľa úvodných ustanovení zjednotiť „postupy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti osobe s poruchou uvedenou v Medzinárodnej klasifikácii chorôb WHO (MKCH 10) v kapitole V. Duševné poruchy a poruchy správania, v časti Porucha pohlavnej identity, s kódom diagnózy F 64.0 s názvom transsexualizmus (ďalej len „osoba s transsexualizmom“). Na účely tohto odborného usmernenia sa osoba s transsexualizmom uvádza ako „prehlasujúca osoba“. Toto odborné usmernenie špecifikuje zdravotníckych pracovníkov kompetentných vykonávať diagnostiku, liečbu, vydať lekárskeho posudok o zmene pohlavia osobe s transsexualizmom, ktorý sa vyžaduje k písomnému vyhláseniu tejto osoby ku zmene mena a priezviska podľa osobitného predpisu a k jej žiadosti na zmenu právnej identity zmenou rodného čísla podľa osobitného predpisu.“

B. Zmena mena

[Zákon č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení neskorších predpisov](#), § 6 ods. 6 dovoľuje zmenu mena.

Fyzickej osobe, u ktorej prebieha zmena pohlavia, povolí okresný úrad používať neutrálne meno a priezvisko na základe jej žiadosti a potvrdenia zdravotníckeho zariadenia, v ktorom liečba k zmene pohlavia prebieha.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Zmenu rodného čísla možno vykonať na základe § 8 ods. 2 písm. b) [zákona č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle v znení neskorších predpisov](#) (ďalej „zákon o rodnom čísle“)

Pod rodným číslom sa podľa § 2 rozumie:

- (1) Rodné číslo je trvalý identifikačný osobný údaj fyzickej osoby (ďalej len „osoba“), ktorý zabezpečuje jej jednoznačnosť v informačných systémoch.
- (2) Rodné číslo sa tvorí z dátumu narodenia osoby a z koncovky, ktorá je rozlišujúcim znakom osôb narodených v tom istom kalendárnom dni.
- (3) Prvé dvojčísle rodného čísla vyjadruje posledné dve číslice roku narodenia osoby, druhé dvojčísle vyjadruje číselné označenie mesiaca narodenia osoby (u žien zvýšené o 50), tretie dvojčísle vyjadruje číselné označenie dňa narodenia osoby v danom kalendárnom mesiaci.
- (4) Rodné číslo pridelené osobe narodenej do 31. decembra 1953 je deväťmiestne s trojmiestnou koncovkou.
- (5) Rodné číslo pridelené osobe narodenej po 1. januári 1954 je desaťmiestne so štvormiestnou koncovkou; pritom celé desaťmiestne rodné číslo musí byť bezo zvyšku deliteľné číslom 11.

V roku 2019 predložilo ministerstvo vnútra [návrh zákona o základných identifikátoroch](#), ktoré by generovalo kryptokľúčom číslo jedinečné pre každú osobu. Zákon mal nadobudnúť účinnosť v roku 2020. Implementácia mala prebehnúť do roku 2030.

Nižšie uvedené poslanecké návrhy zákonov mali novelizovať zákon tak, že zmena rodného čísla bude možná v takom prípade, ak bol lekársky posudok vydaný na preukázanie originálne nesprávne určeného pohlavia, a teda na potvrdenie toho, že určené pohlavie nie je v súlade so skutočným genetickým pohlavím osoby.

- *Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jozefa Lukáča, Anny Andrejuvovej a Anny Záborskej na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle v znení neskorších predpisov. [Parlamentná tlač č. 1486](#), VIII. volebné obdobie. V rámci pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu sa zmena mala dotknúť aj zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku zohľadňujúc fakt, že pri určitom type diagnózy sa ako súčasť manažmentu a liečby osoby štandardne používa aj prostriedok administratívnej zmeny mena alebo priezviska, no uvádza na pravú mieru, že nie je možné zmeniť pohlavie z dôvodu interpretačnej škály tohto pojmu platným právnym poriadkom. Z toho dôvodu sa navrhuje vypustenie ustanovení odkazujúcich na zmenu pohlavia a zároveň doplnenie (Spoločná správa VSRR).*
- *Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Anny Záborskej a Richarda Vašečku na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle v znení neskorších predpisov. [Parlamentná tlač č. 44](#), IX. volebné obdobie.*

Belgicko

A. Právne a administratívne postupy²

[Zákon z 25. júna 2017](#) „upravujúci režimy týkajúce sa transrodových osôb“ dovoľuje zmenu krstného mena bez splnenia určitých zdravotných požiadaviek. **Zmena pohlavia je úplne založená na presvedčení jednotlivca**, pretože pohlavie od narodenia nemusí korešpondovať s rodom, nezávisle od diagnózy a liečby. [Zákomom z 20. júla 2023](#) si transrodoví ľudia môžu zmeniť registráciu pohlavia a svoje krstné meno niekoľkokrát rovnakým postupom. Zároveň [súd](#) poukazuje aj na možnosť vytvorenia dodatočných kategórií napríklad „neutrálne pohlavie“.

Postup podania žiadosti

- Žiadateľ predloží podpísané vyhlásenie, v ktorom sa domnieva, že pohlavie uvedené v rodnom liste nezodpovedá dôverne prežívanej rodovej identite.
- Vo vyhlásení žiadateľ potvrdzuje želanie, aby bol tento bod administratívne a právne upravený.
- Registrátor informuje žiadateľa o ďalšom priebehu konania a jeho dôsledkoch.
- Registrátor berie vyhlásenie na vedomie.
- Žiadateľ dostane potvrdenie o prijatí s odkazom na brožúru³, ktorá vysvetľuje administratívne a právne dôsledky zmeny registrácie pohlavia.

² Ministerstvo spravodlivosti. Transrodoví ľudia. Dostupné online vo francúzskom jazyku: https://justice.belgium.be/fr/themes_et_dossiers/personnes_et_familles/transgenres

³ Brožúra podrobne popisuje postupy pre transrodové osoby pri zmene krstného mena a úprave ich rodovej registrácie v záznamoch o osobnom stave a. i. Dostupné online vo francúzskom jazyku: <https://justice.belgium.be/sites/default/files/Trans%20FR%202023.pdf>

O zmenu registrácie pohlavia môžu požiadať aj cudzinci a maloletí, ak spĺňajú nasledujúce podmienky: musia mať aspoň 16 rokov; musia im pomáhať rodičia alebo ich zákonný zástupca; musia predložiť aj potvrdenie od detského psychiatra, ktoré potvrdzuje, že ide o slobodnú a vedomú voľbu.

B. Zmena mena

Žiadateľ musí k žiadosti pripojiť:

- výpis z registra trestov
- vyhlásenie, ktoré potvrdzuje presvedčenie, že krstné meno uvedené v rodnom liste nezodpovedá jeho dôverne prežívanej rodovej identite.

Od 1. augusta 2018 prešla kompetencia na mestskú správu. Od 1. októbra 2023 nové zvolené krstné meno nemusí zodpovedať rodovej identite osoby.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Národné registračné číslo je jedinečné číslo, ktoré pozostáva z 11 číslic; prvých 6 číslic označuje dátum narodenia. Druhá skupina pozostáva z troch čísel. Toto číslo je párne pre osobu, ktorej pohlavie je ženské a nepárne pre osobu, ktorej pohlavie je muž. Číslo je po zmene pohlavia zmenené.

Bulharsko

A. Právne a administratívne postupy

V roku 2018 prijal Ústavný súd rozhodnutie, v ktorom sa uvádza, že tzv. „Istanbulský dohovor“ obhajuje právne pojmy súvisiace s pojmom „rod“, ktoré sú nezlučiteľné so základnými princípmi Ústavy Bulharskej republiky, pretože to je v rozpore s používaním pojmu „pohlavie“, ktoré slúži ako základ sociálnych rolí a je zakotvený v ústave.⁴

Rozhodnutím č. 2/2020 zo dňa 20. februára 2023⁵ Najvyšší súd uznal, že objektívne hmotné právo, platné na území Bulharskej republiky, **nepredpokladá**, že súd môže konať v súlade s kapitolou III oddielom VIII **zákona o registrácii** v prípadoch zmeny údajov týkajúcich sa pohlavia, mena a slobodného osobného stavu v aktoch o osobnom stave žiadateľa, ktorý o sebe tvrdí, že je transrodový. Valné zhromaždenie civilného kolégia Najvyššieho súdu vo svojich dôvodoch uvádza, že **pohlavie je len jeden nemenný biologický faktor**, ďalším argumentom je, že zmena údajov v dokladoch o osobnom stave žiadateľa, ktorý o sebe tvrdí, že je transrodový, ovplyvní osobný stav iných osôb vrátane maloletých a nespôsobilých osôb pod osobitnou ochranou (deti žiadateľa), ako aj manžela/manželky.

⁴ EU accession to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women ('Istanbul Convention'). Dostupné online: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-push-for-european-democracy/file-eu-accession-to-the-istanbul-convention>

⁵ Rozhodnutie Najvyššieho súdu. „ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ 2/2020 гр.София, 20.02.2023 год.“ Dostupné online v bulharskom jazyku: <https://www.vks.bg/talkuvatelni-dela-osgk/vks-osgk-tdelo-2020-2-reshenie.pdf>

Ustanovenia kapitoly III oddielu VIII:

čl. 73. *Zmena údajov o osobnom stave osôb v zostavených aktoch o osobnom stave sa vykonáva na základe súdneho alebo správneho poriadku.*

čl. 74.

(1) *Akákolvek zmena údajov o osobnom stave zapísaných v už vyhotovenej listine sa poznamená v tejto listine na mieste na to určenom.*

(2) *Osobný stavový úradník vykonáva označenie na základe rozhodnutia súdu alebo správneho aktu zmeny.*

B. Zmena mena

V článku 19 ods. 1 [zákona o matrikách](#) sa uvádza, že zmenu mena, stredného mena alebo priezviska osoby akceptuje súd na základe písomnej žiadosti ak meno „vyvoláva posmech alebo hanbu, alebo je verejne neprijateľné a ak si to vyžadujú dôležité okolnosti“. Pre trans osobu závisí zákonná zmena mena od rozhodnutia súdu v prospech ich žiadosti o zmenu pohlavia. Nie je však možné zmeniť priezvisko, a keďže bulharské priezviská obsahujú rodovú príponu, úprava v prípade zmeny priezviska v prípade transrodových osôb nie je jasná.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Tvar identifikačného čísla definuje čl. 104 [Nariadenie č. Rd-02-20-9](#) z 21. mája 2012 o fungovaní jednotného systému občianskej registrácie.

(1) *Jednotné občianske evidenčné čísla (generuje automaticky na každý kalendárny rok Generálne riaditeľstvo „GRAO“.*

(2) *Jednotné občianske číslo sa skladá z desiatich číslic a tvorí sa takto:*

1. *prvých šesť číslic označuje dátum narodenia osoby; posledné dve číslice roku, dve číslice mesiaca a dve číslice dňa narodenia sa píše postupne;*

2. *siedma, ôsma a deviata číslica predstavujú jedinečnú kombináciu číslic pre daný deň – číslo od 000 do 999; deviata číslica označuje pohlavie osoby – je **párne pre mužov a nepárne pre ženy**;*

3. *desiata číslica je kontrolná číslica, ktorá sa vypočítava spôsobom uvedeným v tomto nariadení.*

Cyprus

C. Právne a administratívne postupy

Hoci článok 40 zákona o matrikách z roku 2002, v znení zmien a doplnení z roku 2013, medzi možnými opravami, ktoré možno vykonať pri zápise do matriky, uvádza „zmenu pohlavia“, neuvádza žiadne postupy ani požiadavky. Podľa informácií uvedených v databáze [ILGA-Europe](#) sa dostupné formy zákonného uznávania pohlavia vzťahujú **len na cestovné doklady, ako sú pasy. Iné doklady, ako napríklad rodné listy, sa v súčasnosti údajne nedajú zmeniť.** Podľa ILGA-Europe ministerstvo vnútra stanovilo v roku 2018 administratívny postup, ktorý si nevyžaduje žiadny lekársky postup a niekoľko trans osôb zmenilo svoje pohlavie a následne doklady na základe rozhodnutia súdu. Odvtedy sa pracuje aj na návrhu zákona, ktorý by umožnil žiadateľom starším ako 16 rokov požiadať o zmeny a doplnenia rodových znakov na všetkých svojich

dokladoch bez potreby lekárskeho prehládok. Rada ministrov schválila túto verziu návrhu zákona v septembri 2022. Legislatíva čaká na schválenie.⁶

Postup podania žiadosti podľa ministerstva vnútra⁷

- Žiadosť sa podáva na príslušnom okresnom súde. Ak sa osoba narodila mimo Cypru a už je držiteľom konzulárneho rodného listu, žiadosť by sa mala podať riaditeľovi oddelenia občianskej matriky a migrácie.
- Oprava registrovaného pohlavia sa vykoná na základe písomnej žiadosti osoby vo forme listu/životopisu a čestného vyhlásenia tajomníkovi súdu. Žiadatelia môžu dobrovoľne pripojiť akékoľvek lekárske potvrdenie, ako napríklad doklad o užívaní hormonálnej liečby, len ak to považujú za podporný dokument na posúdenie žiadosti.
- O zmenu mena a pohlavia môže požiadať osoba staršia ako 18 rokov.
- Oprava registrovaného pohlavia sa nemôže vykonať viac ako 2-krát.
- Posúdenie žiadosti o zmenu údajov by mal okresný súd preskúmať do 30 dní, vzhľadom na citlivosť osobných údajov a vplyvu na súkromie.
- Po rozhodnutí okresného súdu o zmene mena a pohlavia by mali byť úradné doklady republiky zrušené a osoba by mala po zaplatení poplatkov bezodkladne podať žiadosť o vydanie nových dokladov s opravenými údajmi, ako je uvedené v platnej legislatíve.
- Žiadosť o vydanie nových dokladov je potrebné podať po schválení žiadosti okresným súdom a nie súčasne s podaním žiadosti o zmenu údajov.

D. Zmena mena

Podľa zákona o registri obyvateľov § 40 ods. 1

(a) Akýkoľvek záznam v Evidencii obyvateľstva môže byť opravený a/alebo zmenený na základe odôvodneného súhlasu riaditeľa (pozn. registračného orgánu) po tom, čo mu bola predložená písomná žiadosť dotknutou osobou a bol zaplatený príslušný poplatok, ako je uvedené v tomto zákone.

(b) Na účely tohto článku oprava a/alebo zmena zahŕňa opravu chýb, akékoľvek doplnenie, zmenu mena, zmenu pohlavia a zrušenie akéhokoľvek záznamu. **(Uznávanie zmeny pohlavia v dokladoch nie je dané jasným postupom a okrem zahraničných dokladov je uznávanie nejasné.)**

(2) Ručným dopísaním alebo iná forma zápisu v zázname sa nesmie vymazať žiadna chyba a žiadne doplnenie alebo oprava neprekryje ani nezmaže prvý zápis.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Zo zákona o registri obyvateľstva z roku 2002 a jeho následných zmenách a doplneniach nie je jasné či číslo obsahuje znaky pohlavia. Podľa výkladových ustanovení „evidenčné číslo“ znamená písomená a čísla, ktoré identifikujú zväzok a poradové číslo záznamu v registri;

⁶ Návrh zákona o právnom uznávaní rodovej identity z roku 2022. Dostupné online v gréckom jazyku: <https://www.nomoplatform.cy/bills/o-peri-tis-nomikis-anagnorisis-tis-taytotitas-fyloy-nomos-toy-2022/>

⁷ Ministerstvo vnútra, postupy zmeny údajov v cestovných dokladoch. Dostupné online: <https://www.moi.gov.cy/moi/moiup/moi.nsf/All/35BC2BC4EFD1EB1EC2258638003781EA?OpenDocument>

Česko

Ústavný súd [rozhodnutím č. 40/2024](#) zrušuje povinný chirurgický zákrok vrátane sterilizácie a premeny pohlavných orgánov.

„Plénum Ústavného súdu zrušilo ustanovenie § 29 ods. 1, prvej vety, Občianskeho zákonníka a § 21 ods. 1, prvej vety, zákona o špecifických zdravotných službách, a to uplynutím dňa 30. 6. 2025. Ústavný súd ctí princíp minimalizácie zásahov do činnosti parlamentu. Nenaznačuje, ako konkrétne by mala byť zmena pohlavia v budúcnosti upravená. Ústavný súd odkladom vykonateľnosti do 30. 6. 2025 zákonodarcom ponecháva dostatočný priestor, aby nanovo upravil zákonné podmienky zmeny pohlavia a prispôbil nadväzujúcu reguláciu v rôznych oblastiach.“

A. Právne a administratívne postupy platné do 30. 6. 2025

V Českej republike bola v roku 2013 zriadená odborná komisia Ministerstva zdravotníctva. Ak chce jednotlivец zmeniť rodovú identitu v úradnej dokumentácii, **potrebuje od komisie získať kladné stanovisko**. Bez súhlasu nie je možné zmeniť pohlavie. Výbor od svojho vzniku schválil 1121 žiadostí a len 20 bolo zamietnutých. Väčšina z nich bola zamietnutá z formálnych dôvodov. Zatiaľ v právnom poriadku neexistuje relevantná legislatíva, ktorá by umožňovala zmenu pohlavia len na základe sebaurčenia.

Postup podania žiadosti

- Písomná žiadosť pacienta, ktorý má najmenej 18 rokov; Predtým môžu pacienti začať hormonálnou substitučnou liečbou.
- Je potrebné kladné stanovisko odbornej komisie ministerstva zdravotníctva, vrátane posudku od sexuológa.
- Ak pacient nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, je potrebné súdne rozhodnutie.
- Žiadateľ **musí byť slobodný, rozvedený, ovdovený, alebo ak je registrovaným partnerom, jeho partnerstvo musí byť zrušené**. Ak je osoba stále vydatá alebo v registrovanom partnerstve, matričný úrad oznámi zánik zväzku.
- Česká legislatíva nešpecifikuje počet možných tranzícií u jednej osoby, ale vzhľadom na to, že zákon stanovuje prísne podmienky, na to, aby osoba mohla zmeniť pohlavie, nie je bežné, aby ľudia zmenili pohlavie viackrát. Od roku 1989 len 3 pacienti požiadali o návrat k pôvodnému pohlaviu.

Podľa § 29 [zákona č. 89/2012 Zb.](#) Občianskeho zákonníka

(1) Zmena pohlavia človeka nastáva chirurgickým zákrokom pri súčasnom znemožnení reprodukčnej funkcie a premene pohlavných orgánov. Má sa za to, že dňom zmeny pohlavia je deň uvedený v potvrdení vydanom poskytovateľom zdravotných služieb.

(2) Zmena pohlavia nemá vplyv na osobný stav človeka, ani na jeho osobné a majetkové pomery; manželstvo alebo registrované partnerstvo však zaniká. O povinnostiach a právach muža a ženy, ktorých manželstvo zaniklo, k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových povinnostiach a právach v čase po zániku manželstva platia takisto ustanovenia o povinnostiach a právach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových povinnostiach a právach v čase po rozvoze; súd rozhodne, a to aj bez návrhu, ako sa bude každý z rodičov o spoločné dieťa starať.

Podľa § 21 [zákona č. 373/2011 Zb.](#) o špecifických zdravotných službách

(1) Zmenou pohlavia transsexuálnych pacientov sa na účely tohto zákona rozumie vykonanie zdravotných výkonov, ktorých účelom je vykonanie zmeny pohlavia chirurgickým zákrokom pri súčasnom znemožnení reprodukčnej funkcie. Transsexuálnym pacientom sa rozumie osoba, u ktorej je trvalý nesúlad medzi psychickým a telesným pohlavím (ďalej len „porucha sexuálnej identifikácie“).

(2) Chirurgické výkony smerujúce k zmene pohlavia možno vykonať pacientovi,

- a) u ktorého bola jednoznačne stanovená porucha sexuálnej identifikácie a preukázaná schopnosť žiť trvale ako osoba opačného pohlavia a
- b) ktorý neuzavrel manželstvo alebo ktorý nevstúpil do registrovaného partnerstva alebo do takého zväzku osôb rovnakého pohlavia v cudzine, prípadne preukáže, že jeho manželstvo alebo registrované partnerstvo alebo taký zväzok zanikol.

(3) Chirurgické výkony smerujúce k zmene pohlavia sa vykonajú pacientovi, ktorý dovŕšil vek 18 rokov, a to na základe

- a) jeho písomnej žiadosti a
- b) kladného stanoviska odbornej komisie.

(4) Chirurgické výkony smerujúce k zmene pohlavia sa vykonajú pacientovi s obmedzenou svojprávnosťou, a to na základe

- a) písomné žiadosti opatrovníka pacienta; tým nie je dotknuté ustanovenie § 35 zákona o zdravotných službách,
- b) kladného stanoviska odbornej komisie a
- c) súhlasu súdu.

B. Zmena mena

Na základe § 72 [zákona č. 301/2000 Zb.](#) o matrikách, menách a priezviskách a o zmene a doplnení niektorých zákonov ods. 3

Zmena mena sa nepovolí, ak fyzická osoba mužského pohlavia žiada o zmenu na meno ženské, alebo naopak, ak žiada o zmenu mena na meno neexistujúce, skomolené alebo na meno, ktoré má žijúci súrodenec spoločných rodičov. Ak vzniknú pochybnosti o existencii mena alebo jeho správnej podobe, je žiadateľ povinný predložiť matričnému úradu odborné podklady od verejnej výskumnej inštitúcie, ktorej predmetom činnosti je výskum v oblasti jazykovedy, alebo znalecký posudok.

Zmena mena sa môže uskutočniť na základe § 72a ods. 1, 2, 3 a 4.

(1) Fyzická osoba, u ktorej sa začala liečba na zmenu pohlavia, môže pred ktorýmkoľvek matričným úradom vyhlásiť, že bude používať neutrálné meno, prípadne mená a priezvisko.

(2) Fyzická osoba, ktorej liečba na zmenu pohlavia bola ukončená, môže pred ktorýmkoľvek matričným úradom vyhlásiť, že bude používať iné meno, prípadne mená a priezvisko.

(3) Prílohou vyhlásenia podľa odseku 1 je potvrdenie poskytovateľa zdravotných služieb o začatí liečby pre zmenu pohlavia. Prílohou vyhlásenia podľa odseku 2 je potvrdenie poskytovateľa zdravotných služieb o ukončení liečby pre zmenu pohlavia.

(4) Ak fyzická osoba, ktorá neurobila vyhlásenie podľa odseku 1, neurobí po ukončení liečby pre zmenu pohlavia vyhlásenie podľa odseku 2, matričný úrad uvedie v knihe narodenia priezvisko v súlade s pravidlami českej gramatiky v tvare zodpovedajúcom novému pohlaviu; meno do knihy narodenia nezapiše a oznámi to súdu.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Pod rodným číslom sa podľa § 13 ods. 3 [zákona č. 133/2000 Zb.](#) o evidencii obyvateľov a rodných číslach rozumie *desaťmiestne číslo, ktoré je deliteľné jedenástimi bezo zvyšku. Prvé dvojčísle vyjadruje posledné dve číslice roku narodenia, druhé dvojčísle vyjadruje mesiac narodenia, u žien zvýšené o 50, tretie dvojčísle vyjadruje deň narodenia. Štvormiestna koncovka je rozlišujúcim znakom fyzických osôb narodených v tom istom kalendárnom dni.*

Podľa § 17 ods. 2 písmena d) zmena rodného čísla je možná, v prípade zmeny pohlavia.

Dánsko

Kancelária registrácie osôb, ktorá pôsobí v sekcii zdravotníctva, poskytuje sprievodné a praktické informácie vrátane tlačív.⁸

A. Právne a administratívne postupy

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa [zákon o centrálnom registri osôb](#) eliminoval všetky zdravotné a psychologické požiadavky, s výnimkou 6-mesačnej „lehoty na rozmyslenie“, na konci ktorej musia žiadatelia „potvrdiť“ svoju žiadosť. V súčasnosti prebieha požiadavka aj na ukončenie tejto lehoty. Proces má administratívny charakter.

B. Zmena mena

Podľa [zákona o menách](#) § 13 je zmena mena v prípade zmeny pohlavia možná.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Tvar rodného čísla sa skladá aj zo znakov, ktoré označujú pohlavie. Štruktúra rodného čísla: Pozícia 1 – 2 označuje deň narodenia osoby, pozícia 3 – 4 mesiac narodenia, pozícia 5 – 6 rok narodenia bez storočia. Pozícia 7 – 10 je poradové číslo. Pozícia 11 – modul kontroly (od roku 2007).⁹ [Novelou zákona o registri osôb](#) v roku 2014 sa prideli nové číslo tým, ktorí sa považujú za príslušníkov iného pohlavia.

Estónsko

A. Právne a administratívne postupy

V Estónsku je proces uznávania pohlavia od roku 1999 upravený jedným právnym aktom: [Usmernenie požiadaviek pri zmene pohlavia](#). Opisuje dve etapy. Osoba, ktorá chce zmeniť svoje zákonné pohlavie, musí získať povolenie od lekárskej posudkovej komisie zriadenej ministerstvom sociálnych vecí. Po dvoch rokoch od získania povolenia sa môžu ich doklady zmeniť tak, aby zodpovedali ich pohlaviu. Podľa estónskeho postupu tak majú transrodové osoby právo získať doklady, ktoré zodpovedajú ich totožnosti, keď uplynú dva roky od prijatia rozhodnutia lekárskeho posudkového výboru a začiatku hormonálnej substitučnej liečby.

⁸ Kancelária CPR. Juridisk kønsskifte (transkønnede). Zákonná zmena pohlavia (transgender). Dostupné online: <https://www.cpr.dk/borgere/kan-jeg-faa-et-nyt-personnummer/juridisk-koensskifte-transkoennede>

⁹ Štruktúra čísla. Dostupné online: <https://www.cpr.dk/cpr-systemet/opbygning-af-cpr-nummeret>

B. Zmena mena

[Zákona o menách](#) § 16 stanovuje pravidlá na získanie nového mena. Uvádza, že žiadateľ musí podať žiadosť v štandardnom formáte, v ktorej uvedie svoje meno, požadované meno a dôvody zmeny mena. Tento zákon umožňuje iba jednu zmenu mena počas života osoby, pričom povoľuje výnimky, ak žiadateľ poskytne „dobré odôvodnenie“.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Osobný identifikačný kód podľa § 39 [zákona o registri obyvateľstva](#) je

(1) je číslo vytvorené na základe pohlavia a dátumu narodenia osoby, ktoré je v súlade s normou Estónskej republiky a umožňuje jedinečnú identifikáciu osoby.

§ 43. Zmena rodného čísla

Osobe sa vytvorí nový osobný kód a predchádzajúci osobný kód sa zaradí medzi neaktuálne údaje, ak:

- (1) sa opraví alebo zmenia údaje o pohlaví alebo dátume narodenia zapísané v registri obyvateľov;
- (2) Rodné číslo sa považuje za udelené zápisom do registra obyvateľov.

Fínsko

A. Právne a administratívne postupy

Prvá legislatíva týkajúca sa uznávania rodovej identity je z roku 2002, keď bol prijatý [zákon č. 563/2002](#) o právnom uznávaní pohlavia transrodových osôb. Legislatíva o uznávaní rodovej identity bola v roku 2023 novelizovaná [zákonom č. 295/2023](#) s niektorými ustanoveniami platnými až od roku 2025. Zákon č. 563/2002 bude následne zrušený. V novom zákone môže byť pohlavie osoby uznané za iné ako pohlavie zaznamenané v informačnom systéme obyvateľstva **po vyhlásení s identifikovaním sa k inému pohlaviu/sebaurčeníu**. Nový zákon o tranzícii stanovuje, že Agentúra pre digitálne a populačné dátové služby **musí zaslať oznámenie manželovi/manželke po tom, ako sa potvrdí, že pohlavie osoby, ktorá je vydatá alebo v registrovanom partnerstve, je iné, ako je zaznamenané v informačnom systéme obyvateľstva**. Osoba podstupujúca tranzíciu tak nemusí byť rozvedená. Legislatíva neobmedzuje čas, kedy môže osoba zmeniť svoje registrované údaje o pohlaví.

Podľa nového zákona **možno novú žiadosť** o uznanie pohlavia podať najskôr **po uplynutí jedného roka od predchádzajúceho uznania pohlavia**. Z mimoriadne závažného dôvodu je však možné podať novú žiadosť o potvrdenie pohlavia pred uplynutím jednoročnej lehoty. Pohlavie osoby je možné zmeniť v informačnom systéme obyvateľstva **po dovŕšení 18. roku veku**. Osoby mladšie ako 18 rokov trpiace dysfóriou rodovej identity majú právo na psychosociálnu podporu od primárnej zdravotnej starostlivosti. Navyše na odporúčanie od lekára majú prístup k lekárskeým vyšetreniam a liečbe v špecializovanej lekárskej starostlivosti. Vo Fínsku sa psychiatrické hodnotenie v otázkach rodovej identity adolescentov aj dospelých centralizovalo do dvoch univerzitných nemocníc, Helsinskej univerzitnej nemocnice a Tamperskej univerzitnej nemocnice. **Minimálny vek pre vyšetrenia je 13 rokov.**

B. Zmena mena

Podľa [zákona č. 946/2017](#) o mene a priezvisku § 28 ods. 7 žiadateľ v súvislosti s určením rodovej príslušnosti zmení svoje krstné meno tak, aby zodpovedalo rodovej príslušnosti, podľa ktorej bol evidovaný v systéme údajov o obyvateľstve v súlade so zákonom o sústave údajov o obyvateľstve. Neplnoleté osoby si môžu zmeniť meno so súhlasom rodiča alebo opatrovníka po dovŕšení 15 roku.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Podľa [zákona č. 661/2009](#) o informačnom systéme obyvateľstva je tvorba identifikačného čísla, podobná slovenskému rodnému číslu, obsahuje údaj o pohlaví a dátum narodenia. Osoba, ktorá zmenila pohlavie má právo na opravu podľa oddielu 12 ods. 3 zákona. Záujemca má o zmenu požiadať písomne.

Francúzsko

A. Právne a administratívne postupy

[Občiansky zákonník](#) vo svojich článkoch 61-5 až 61-8 upravuje ustanovenia týkajúce sa úpravy uvádzania pohlavia v osobnom stave. Zákon zavádza pojem „rodová identita“, ktorý nahrádza pojem „sexuálna identita“.

Podľa článku 61-6 Občianskeho zákonníka: Žiadosť sa predkladá súdu prvého stupňa.

Žiadateľ vyjadruje svoj slobodný a informovaný súhlas s úpravou zmienky o jeho pohlaví v dokumentoch o osobnom stave a predkladá „dôkazy“ na podporu svojej žiadosti. (Hlavné z týchto skutočností, ktorých dôkaz možno poskytnúť akýmkoľvek spôsobom, môžu byť:

1. že sa verejne prezentuje ako osoba požadovaného pohlavia;
2. že sa podľa želaného pohlavia prezentuje ľuďom v rodine, priateľom alebo sa tak prezentuje v profesionálnom živote.
3. že získala zmenu svojho krstného mena tak, aby meno zodpovedalo uvádzanému pohlaviu.

Skutočnosť, že nedošlo k lekárskeму ošetrovaniu, chirurgickému zákroku alebo sterilizácii, nemôže byť dôvodom na zamietnutie žiadosti.

Súd zistí, že sťažovateľ spĺňa podmienky stanovené v článku 61-5 a nariadi úpravu zmienky týkajúcej sa pohlavia, ako aj prípadných krstných mien v dokumentoch o osobnom stave.

B. Zmena mena

[Vyhláška č. 2017-450](#) z 29. marca 2017 upravuje ustanovenia v Občianskom zákonníku

Podľa článku 61-8 Občianskeho zákonníka: Úprava uvedenia pohlavia v dokladoch o osobnom stave nemá žiadny vplyv na zmluvné záväzky voči tretím osobám ani na vzťahy založené pred touto úpravou.

Článok 61-7 stanovuje, že rozhodnutie o zmene pohlavia a prípadne krstných mien sa uvedie na okraji rodného listu dotknutej osoby na žiadosť prokurátora do pätnástich dní od dátumom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odchylné od článku 61-4 sú zmeny krstných mien súvisiace s rozhodnutím o zmene pohlavia zahrnuté do dokladov o osobnom stave manželov a detí len so súhlasom zainteresovaných strán alebo ich zákonných zástupcov. Žiadosť sa podáva podľa článku 1055-5 [Civilného sporového poriadku](#) na súd prvého stupňa, v jurisdikcii ktorého má dotknutá osoba bydlisko alebo súd jurisdikcie, v ktorej bol vyhotovený rodný list dotknutej osoby, alebo v prípade narodenia v zahraničí v jurisdikcii, v ktorej sa nachádza ústredná matričná služba ministerstva zahraničných vecí, depozitár rodného listu.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Národné identifikačné číslo pozostáva z 13 znakov obsahujúcim informácie o pohlaví a dátume narodenia. Jeho používanie je veľmi prísne regulované vyhláškou z 19. apríla 2019, ktorá vymedzuje účely používania tak, aby sa zabránilo zneužitiu. Historicky sa teda okrem veľmi výnimočných prípadov obmedzuje na medicínsko-sociálny sektor. Nemôže sa objaviť napríklad v pracovnej zmluve, pokiaľ neexistuje výslovná dohoda o opaku (napr. pri zmluvách podpísaných s jednotlivými zamestnávateľmi).¹⁰ Pri zmene pohlavia sa číslo zmení automaticky.¹¹

Grécko

A. Právne a administratívne postupy

[Zákon č. 4491/2017](#) o právnom uznávaní rodovej identity – Národný mechanizmus na tvorbu, monitorovanie a hodnotenie akčných plánov v oblasti práv dieťaťa a ďalšie ustanovenia tvorí jediný súvisiaci legislatívny rámec. Konkrétnejšie, podľa článku 1 ods. 1 a 2 tohto zákona má osoba právo na uznanie svojej rodovej identity ako prvku svojej osobnosti a právo na rešpektovanie jej osobnosti na základe jej rodových charakteristík.

Čl. 2 ods. 1 Rodová identita je vnútorný a osobný spôsob, akým osoba prežíva svoje pohlavie, bez ohľadu na pohlavie pridelené pri narodení na základe jej biologických vlastností. Rodová identita zahŕňa osobný zmysel pre telo, ako aj sociálne a vonkajšie vyjadrenie pohlavia, ktoré zodpovedajú vôli osoby. Osobné vnímanie tela môže byť tiež spojené so zmenami v dôsledku lekárskeho ošetrovania alebo iných slobodne zvolených lekárskeho zásahov.

Čl. 2 ods. 2 Pohlavné znaky sú definované ako chromozomálne, genomické a anatomické znaky tváre, ktoré zahŕňajú primárne znaky, ako sú reprodukčné orgány, a sekundárne znaky, ako je svalová hmota, vývoj prsníkov alebo rast vlasov.

¹⁰ Dastra: National identification number. Dostupné online v anglickom jazyku: <https://www.dastra.eu/en/guide/national-identification-number/56346>

¹¹ Changer ses documents administratifs après un CEC. Dostupné online: <https://ant-france.eu/index.php/accueillir-informer-defendre/assumer-son-genre/cni-nir-permis/>

Čl. 3 ods. 2 Na zmenu zapísaného pohlavia sa vyžaduje plná spôsobilosť na právne úkony, s výnimkou maloletých, ktorí dovŕšili sedemnásť rok svojho veku, a s výslovným súhlasom rodičov od dovŕšenia pätnásteho roku, za predpokladu, že k tomu bude kladné stanovisko aj multidisciplinárna komisia zriadená spoločným rozhodnutím ministrov spravodlivosti, transparentnosti a ministrov pre ľudské práva a zdravie na obdobie dvoch (2) rokov v zložení:

- a) detský psychiater,
- b) jeden psychiater,
- c) endokrinológ,
- d) detský chirurg,
- e) psychológ,
- f) sociálny pracovník; a
- g) pediater ako predseda.

Čl. 3 ods. 3 Predpokladom opravy zapísaného pohlavia je, že osoba žiadajúca o opravu nie je vydatá.

Čl. 3 ods. 4 Na zmenu registrovaného pohlavia sa nevyžaduje potvrdenie, že osoba podstúpila predchádzajúci lekárske zákrok. Nevyžaduje sa ani predchádzajúce vyšetrenie alebo lekárske ošetrovanie súvisiace s fyzickým alebo duševným zdravím osoby.

Čl. 4 ods. 1 Zmena zapísaného pohlavia sa vykonáva rozhodnutím súdu v súlade s § 782 Občianskeho zákonníka. V prihláške je uvedené požadované pohlavie, zvolené krstné meno a prispôsobené príbuzenské priezvisko. K žiadosti je priložená kópia rodného listu osoby.

Zmena pohlavia je možná iba raz.

B. Zmena mena

[Zákon č. 4491/2017](#) upravuje aj postup štátnych orgánov pri zmene mena. V novom rodnom liste, v nových dokladoch a v nových zápisoch nie je dovolené uvádzať, že zapísané pohlavie bolo opravené.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

V súčasnosti prebieha reorganizácia a zlučovanie viacerých identifikátorov vrátane registračného čísla sociálneho zabezpečenia, ktoré sa najviac používa vo styku s úradmi a momentálne prebieha zlučovanie s inými úradmi. Tvorba čísla nie je jasná, systém čísla sociálneho zabezpečenia bol zavedený v roku 2009. Podľa článku 75 zákona reformy poistenia pre novú generáciu „Registračné číslo sociálneho zabezpečenia je povinné identifikačné číslo zamestnania a poistenia pre všetky fyzické osoby, na ktoré sa vzťahuje systém sociálneho zabezpečenia krajiny.“¹² Predpokladáme tak, že systém prešiel na elektronizáciu a číslo bude tvorené náhodným spôsobom. Podľa § 14 zákona o notárskych úkonoch¹³, notár zmení elektronicky občiansky stav, o vydaní nového čísla zákon nepojednáva. Z informácií ministerstva digitálnej správy predpokladáme, že rodné číslo a daňové číslo sa po zmene pohlavia nemení.¹⁴

¹² Reforma poistenia pre novú generáciu: zavedenie kapitalizačného systému vopred stanovených príspevkov na doplnkové poistenie, zriadenie, organizácia a prevádzka Fondu doplnkového poistenia. Dostupné online:

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/745362/nomos-4826-2021>

¹³ Zákon 344 Úradný vestník A'143/11.6.1976 O notárskych úkonoch. Dostupné online:

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/328032/nomos-344-1976>

¹⁴ Rights - Requirements - Legal remedies. Dostupné online: <https://www.gov.gr/en/sdg/citizens-and-family-rights/gender-recognition/general/rights-requirements-legal-remedies/>

Holandsko

A. Právne a administratívne postupy¹⁵

V Holandsku je predložený nový návrh, ktorý podporuje právo sebaurčenia bez potrebného odborného vyjadrenia. Platí, že osoba, ktorá chce zmeniť pohlavie potrebuje lekárske posudok. Zmenou vlády bol návrh pozastavený z dôvodu, pre novú vládu, sporných bodov – napríklad možnosti vyhlásenia aj pre osoby mladšie ako 18 rokov bez lekárskeho potvrdenia.

[Občiansky zákonník](#) články 28a, 28b a 28c upravuje postup pri podávaní žiadosti na úpravu zmenu pohlavia v rodnom liste.

Hlavné ustanovenia

Čl. 28 ods. 1 *Každý Holanďan vo veku šestnásť rokov alebo starší, ktorý sa domnieva, že patrí k opačnému pohlaviu, ako je uvedené v rodnom liste, môže toto presvedčenie nahlásiť matrikárovi, ktorý je držiteľom príslušného osvedčenia.*

Čl. 28a ods. 1 *K priznaniu sa pripojí vyjadrenie znalca ustanoveného všeobecným správnyim poriadkom alebo podľa všeobecného správneho poriadku vydané najneskôr šesť mesiacov pred dátumom vyhlásenia.*

Čl. 28c ods. 2 *Zmena označenia pohlavia nemá vplyv na rodinnoprávne vzťahy existujúce v čase uvedenom v prvom odseku a z nich vyplývajúce práva, právomoci a povinnosti na základe tohto kódexu.*

Čl. 28c ods. 3 *Ak sa dotknutej osobe narodí dieťa po zmene označenia pohlavia, na účely hlavy 11 a všetkého, čo z toho vyplýva, sa za základ berie pohlavie, ktoré mala pred zmenou. Ak ide o osvojenie dieťaťa na žiadosť toho, kto dieťa splodil po zmene označenia pohlavia alebo kto súhlasil s úkonom, ktorý mal za následok splodenie dieťaťa s vlastnými spermiami, a dieťa alebo sa narodí vo vzťahu osvojiteľa a rodiča, uplatňuje sa štandard štvrtého odseku článku 227.*

B. Zmena mena

Podľa Občianskeho zákonníka článku 4 musí zmenu mena nariadiť súd. Pri zmene pohlavia matrika požiada o zmenu krstného mena pri zápise nového pohlavia.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Číslo neobsahuje žiadne osobné údaje.¹⁶

Chorvátsko

A. Právne a administratívne postupy

[Zákon o štátnych registroch](#) z roku 2013 v článku 9a ustanovuje administratívny postup na zmenu označenia pohlavia v zápise matriky. Žiadateľ potrebuje súhlas Národnej zdravotníckej rady, ktorá vyžaduje odborné posudky psychológa a psychiatra zo zoznamu poskytovateľov schválených vládou. K týmto dvom posudkom žiadateľ predloží aj správu o osobných a rodinných pomeroch

¹⁵ Infokanáľ ministerstva zahraničných vecí. Dostupné online: <https://sdg.government.nl/government-services-in-the-netherlands/geslacht-aanpassen-op-officiele-documenten---changing-gender-on-official-documents>

¹⁶ Zákon o osobnom čísle. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0022428/2018-07-28#Hoofdstuk3>

vydanú krajským strediskom sociálnej starostlivosti. Nariadenie výslovne zakazuje akékoľvek požiadavky, ktoré nútia žiadateľa „podstúpiť lekárske zákroky vrátane chirurgickej zmeny pohlavia, sterilizácie alebo hormonálnej terapie“. V prípade neplnoletých osôb sa vyžaduje osobitný súbor správ od lekárov a odborníkov v oblasti duševného zdravia, ktorí sa špecializujú na pediatrické prípady, ako aj súhlas rodiča alebo opatrovníka. Podľa článku 42 výpis z matriky neobsahuje údaj o zmene pohlavia a mena. [Zákon dopĺňa vyhláška ministerstva zdravotníctva – Pravidlá o spôsobe zhromažďovania zdravotnej dokumentácie a určovaní podmienok a predpokladov na zmenu pohlavia alebo život v inej rodovej identite z roku 2014.](#)

Článok 11 prijíma zoznam odborníkov na proces zmeny pohlavia.¹⁷ Ministerstvo zdravotníctva pripravilo aj vyhlášku [Odborné usmernenia](#) na prípravu stanovísk zdravotníckych pracovníkov a psychológov k určovaniu podmienok a predpokladov pre zmenu pohlavia a život v inej rodovej identite.

B. Zmena mena

[Zákon o zmene mena](#) stanovuje, že každá osoba má právo na zmenu mena. Zákon neukladá žiadne rodovo podmienené obmedzenia.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Prechod z rodného čísla na osobný identifikátor nastal v roku 2009. Rodné číslo pozostáva zo série náhodne vybraných čísel, ktoré nezodpovedajú osobe zodpovednej za číslo, ktorému sú pridelené. Za prechod bolo zodpovedné ministerstvo financií.¹⁸

Írsko

A. Právne a administratívne postupy

Podľa § 10 ods. 1 písm. f) [zákona o rodovej identite](#) z roku 2015 musí osoba, ktorá žiada o osvedčenie o uznaní pohlavia, okrem iných požiadaviek predložiť ministrovi sociálnej ochrany čestné vyhlásenie, v ktorom vyjadrí úmysel žiť v preferovanom pohlaví, rozumie dôsledkom aplikácie a uplatňuje svoju slobodnú vôľu.

Osoby staršie ako 18 rokov (článok 9 ods. 2 zákona), ktoré požiadajú o potvrdenie o uznaní pohlavia, nemusia podstúpiť žiadny lekársky zákrok.

Podľa oddielu 12 zákona možno v mene dieťaťa vo veku 16 alebo 17 rokov podať na súd žiadosť o oslobodenie dieťaťa od vekových požiadaviek stanovených v oddiele 9 ods. 2. V takom prípade je potrebné:

¹⁷ Zoznam odborníkov na proces tranzície v Chorvátsku. Dostupné online: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_05_59_1154.html

¹⁸ OECD informácia o prechode na identifikátor. Dostupné online: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issue-focus/aeoi/croatia-tin.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fwww.oecd.org%2Ftax%2Fautomatic>

Zákon o rodnom čísle. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/83/Zakon-o-osobnom-identifikacijskom-broju>

Zákon o identifikačnom čísle. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=11474>

súdu sa predloží písomné potvrdenie od praktického lekára, ktoré potvrdzuje:

- že je primárnym ošetrojúcim lekárom dieťaťa,
- že v odbornom lekárskom posudku praktického lekára – dieťa dosiahlo dostatočný stupeň zrelosti na to, aby sa mohlo rozhodnúť požiadať o uznanie pohlavia,
- dieťa si je vedomé, zvažilo a plne chápe dôsledky tohto rozhodnutia,
- rozhodnutie dieťaťa sa robí slobodne a nezávisle bez nátlaku alebo neprimeraného vplyvu inej osoby a dieťa prešlo alebo prechádza do svojho preferovaného pohlavia,
- endokrinológ alebo psychiater, ktorý nemá žiadny vzťah k dieťaťu, predloží súdu písomné potvrdenie, že jeho lekársky posudok sa zhoduje s lekárskeým posudkom uvedeným v písme i)

B. Zmena mena

O zmenu mena je možné požiadať súčasne spolu so žiadosťou o zmenu pohlavia podľa článku 10 zákona rodovej identity.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Osobné číslo pozostáva zo siedmich číslic a jedného alebo dvoch písmen. Ak je vydaný certifikát o uznaní pohlavia, údaje o pohlaví sa aktualizujú aj v zázname spojenom s osobným číslom.¹⁹

Litva

A. Právne a administratívne postupy

Článok 2.27 [Občianskeho zákonníka](#) stanovuje právo osoby na zmenu pohlavia.

1. Plnoletá nevydatá osoba má právo na zmenu označenia pohlavia v prípadoch, keď je to z medicínskeho hľadiska možné. Žiadosť v danom zmysle musí byť podaná písomne.
2. Podmienky a postup pri zmene označenia pohlavia ustanoví zákon.

Táto norma nadobudla platnosť 1. júla 2003. Do tohto termínu parlament Litovskej republiky (Seimas) odporučil vláde pripraviť návrh zákona o rodovej zmene. Podľa časti 2 vyššie uvedeného článku podmienky a postup pri zmene pohlavia mali ustanoviť iné zákony. **Vykonávací zákon, ktorý mal upraviť právne uznanie rodovej identity, však doteraz nebol prijatý.** Ministerstvo zdravotníctva zaregistrovalo 4. júna 2003 návrh zákona o zmene pohlavia. Transrodové osoby však môžu získať právo na zmenu pohlavia súdnou cestou bez podstúpenia operácie. Podľa článku 2.18 Občianskeho zákonníka štát povinne registruje „zmenu označenia pohlavia osoby“ ako jeden z aktov o osobnom stave. Ako už bolo spomenuté, absencia príslušného vykonávacieho zákona vedie k medzere v zákone, pre ktorú matričné úrady odmietajú vyhovieť žiadostiam o zmenu zápisu o pohlaví v aktoch o osobnom stave s odôvodnením, že nemajú na to právny základ.

¹⁹ Írska vláda. Informácie k osobnému číslu. Dostupné online: <https://www.gov.ie/en/service/12e6de-get-a-personal-public-service-pps-number/>, <https://www.gov.ie/en/collection/4bc1b4-personal-public-service-number-register-of-users/>

B. Zmena mena

Do roku 2022 neboli splnené ani požiadavky na opravu údajov o menách a priezviskách žiadateľov v dokladoch o osobnom stave tak, aby tieto záznamy odrážali skutočnú rodovú identitu žiadateľov (pravidlá zmeny mena a priezviska osoby schválené ministrom spravodlivosti ustanovujú, že „zvolené meno a/alebo priezvisko, v ktorom sa mení doterajšie meno a/alebo priezvisko, musí zodpovedať pohlaviu žiadateľa“). Po rozhodnutí ESLP vo veci L. proti Litve (2007) sa však objavila **možnosť súdneho konania o zákonom uznaní rodovej identity**. Keďže rozhodnutie súdu je jedným z podkladov na zmenu alebo opravu záznamov o osobnom stave, existujúcu medzeru v zákone odstraňujú ad hoc súdy na základe jednotlivých podaní.

Minister spravodlivosti zároveň dňa 31.12.2021 podpísal príkaz „Na zmenu pravidiel zmeny mena a priezviska osoby“, **na základe ktorého si plnoleté, nezosobášené transrodové osoby môžu zmeniť meno v súlade so svojou rodovou identitou, prostredníctvom správneho konania po predložení potvrdenia vydaného litovským zdravotníckym zariadením alebo lekárskeho dokladu vydaného zdravotníckym zariadením členského štátu Európskej únie o diagnostikovanej transrodovosti**. Nový správny poriadok nadobudol účinnosť 1. 2. 2022. Zmeniť označenie pohlavia a osobný kód je naďalej možné len prostredníctvom súdneho konania.

Až do roku 2017 sa žiadostiam sťažovateľov na súdoch o zmenu rodového záznamu vyhovel len pod podmienkou, že osoba podstúpila v zahraničí operáciu úplného potvrdenia pohlavia (v Litve takýto postup nebol a nie je dostupný), okrem iného viedol k sterilizácii osoby. V roku 2017 došlo k zmene judikatúry, keď Okresný súd mesta Vilnius vyhovel žiadostiam dvoch sťažovateľov, ktorí nepodstúpili úplnú operáciu na potvrdenie pohlavia a žiadali o zmenu záznamov o rodovej identifikácii. Od roku 2017 teda podľa novej judikatúry nie je potrebná operácia ani lekárska sterilizácia. **Hlavnými požiadavkami na zmenu zákonnej zmeny rodovej identity sú psychiatrická diagnóza a sebaidentifikácia žiadateľa s konkrétnym pohlavím.**

Požiadavka veku sa štandardne uvádza v súdnych rozhodnutiach ako jedna z podmienok ustanovených v článku 2.27 Občianskeho zákonníka, s ktorou je spojené právo na uznanie rodovej identity. V roku 2021 však žiadosť maloletého (konkrétny vek nebol uvedený z dôvodu ochrany osobných údajov) o zmenu zákonnej rodovej identity preskúmal a vyhovel súd. V tomto prípade súd konštatoval:

„V posudzovanom prípade je právo maloletého na uznanie rodovej identity realizované prostredníctvom zákonných zástupcov maloletého – rodičov. Skutkový stav vo veci, vysvetlenia zákonných zástupcov sťažovateľa v súlade so zákonom počas rokovania súdu a ich vyjadrený postoj nám umožňuje vyvodiť jednoznačný záver, že obaja rešpektujú voľbu svojho dieťaťa, chápu jeho problém a plne ho podporujú.“

Na základe tohto rozhodnutia možno predpokladať, že maloletí môžu uplatniť svoje právo na uznanie rodovej identity prostredníctvom svojich zákonných zástupcov (rodičov alebo opatrovníkov). V tomto konkrétnom prípade však obaja rodičia, vystupujúci ako zástupcovia podľa zákona, rešpektovali voľbu dieťaťa. Preto zostáva nezodpovedaná otázka, či by bolo možné, aby maloletý realizovať právo na uznanie rodovej identity, ak jeden alebo dokonca obaja rodičia namietajú proti takejto voľbe.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

[Zákon o registri obyvateľstva](#) v článku 8 stanovuje tvar osobného čísla, ktorý sa skladá aj z údajov o pohlaví. Podľa výkladu *European Implementation Network* sa osobné číslo zmení rozhodnutím súdu.²⁰

Lotyšsko

A. Právne a administratívne postupy

Podľa § 37 [zákona o registrácii občianskeho stavu](#):

(1) *Zápis do knihy narodení sa doplní, ak:*

- 1) *osoba zmení rodné číslo, štátnu príslušnosť, údaj o etnicite alebo pohlaví, a tiež ak si maloletá osoba zmení krstné meno alebo priezvisko;*
- 2) *Matrika narodení sa dopĺňa na základe rozsudku súdu, správneho aktu, lekárskeho potvrdenia alebo iného dokladu potvrdzujúceho zmenu pohlavia alebo podania osoby.*

B. Zmena mena

[Zákon o zmene mena, priezviska a štátnej príslušnosti](#) v článku 2 odôvodňuje zmeny v rôznych prípadoch, napr. ak sa podľa odseku 6) *pohlavie osoby zmenilo*.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

V roku 2017 sa začalo s pridelením kódov bez obsahu osobných údajov osoby. Osoba so starým číslom si môže raz za život požiadať o nový kód.²¹

Luxembursko

A. Právne a administratívne postupy

B. Zmena mena

V [zákone z 10. augusta 2018](#) o úprave uvádzania pohlavia a krstného mena v osobnom stave a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka sa v čl. 1 uvádza:

- (1) *Každý plnoletý luxemburský občan môže požiadať ministra spravodlivosti o zmenu pohlavia a jedného alebo viacerých krstných mien.*
- (2) *Dotknutá osoba musí dostatočným počtom skutočností preukázať, že záznam o jej pohlaví v evidencii osobného stavu nezodpovedá pohlaviu, v ktorom je známa.*

V prípade maloletej osoby môže o zmenu pohlavia požiadať zákonný zástupca.

²⁰ European Implementation Network. Legal gender recognition in Lithuania: steps towards ensuring respect for the private life of transgender persons. Dostupné online: <https://www.einnetwork.org/ein-voices/2022/5/2/legal-gender-recognition-in-lithuania-steps-towards-ensuring-respect-for-the-private-life-of-transgender-persons>

²¹ Zmena rodného čísla. Dostupné online: <https://www.pmlp.gov.lv/en/change-personal-identity-number>

Hlavnou z týchto skutočností, ktoré možno akýmkoľvek spôsobom preukázať, môže byť napríklad verejne sa prezentovať ako príslušnosť k požadovanému pohlaviu; byť známy ako uvádzané pohlavie v rodine, pri priateľoch, v profesionálnom alebo združujúcom prostredí. Skutočnosť, že nedošlo k lekárskemu ošetrovaniu, chirurgickému zákroku alebo sterilizácii, nemôže byť dôvodom na zamietnutie žiadosti.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Štruktúra identifikátora sa od 1. júla 2014 zvýšila z 11 na 13 číslic a obsahuje dátum narodenia fyzickej osoby RRRR MMDD XXX XX.²²

Malta

A. Právne a administratívne postupy

B. Zmena mena

Zákon č. XI z roku 2015 o uznávaní a registrácii pohlavia osoby a na reguláciu účinkov takejto zmeny, ako aj na uznávanie a ochranu pohlavných znakov osôb uvádza, že „každá osoba, ktorá má maltské občianstvo, má právo požiadať o zmenu zaznamenaného pohlavia alebo krstného mena, tak, aby odrážalo jej rodovú identitu.“ Podľa § 3 ods. 4 nie sú žiadatelia povinní predkladať potvrdenia o chirurgických zákrokoch, hormonálnych terapiách alebo iných psychiatrických, psychologických alebo lekárskech ošetrovaniach. V prípade nepľnoletého dieťaťa musí žiadosť podať rodič alebo opatrovník. Súd prihliadne na najlepší záujem dieťaťa, ako aj na jeho rozvíjajúce sa schopnosti.

Maďarsko

A. Právne a administratívne postupy

Novela zákona č. I z roku 2010 o registračnom poriadku zaviedla novú kategóriu s názvom „pohlavie pri narodení“. Paragraf 3 poskytuje výkladové ustanovenia a jasne uvádza, že „pohlavie pri narodení znamená biologické pohlavie pridelené na základe primárnych pohlavných znakov a chromozómov“ (časť 3 x)). Písmeno k) uvádza zoznam údajov, ktoré sú vhodné na osobnú identifikáciu. Tento zoznam obsahuje aj „pohlavie pri narodení“.

Paragraf 69/B ods. 1 vymenúva typy údajov, ktoré register osobnej identifikácie obsahuje; medzi ne patrí aj „rodné pohlavie“ (pod písmenom b)). Ten istý článok navyše špecifikuje, že tieto údaje sa nesmú meniť. Nové pravidlá nadobudli účinnosť 29. mája 2020.

B. Zmena mena

Zákon o registračnom poriadku načrtáva zmeny pri zmene mena avšak po novele z roku 2020 nie je jasné, či by judikatúra uznala zmenu z dôvodu zmeny pohlavia osoby.

²² Vláda Luxemburska. Dostupné online: <https://guichet.public.lu/fr/citoyens/citoyennete/choix-chgt-nom-prenom/changement/changement-nom-prenom.html>

D. Tvar a zmena identifikačného čísla

Rodné číslo bolo nahradené identifikačným kódom, číselný reťazec sa nevzťahuje na osobitné údaje jednotlivca.²³

Nemecko

A. Právne a administratívne postupy

B. Zmena mena

V júni 2024 bol aktualizovaný [zákon o sebaurčení](#) s účinnosťou od 1. novembra 2024.²⁴

- Zmena zápisu pohlavia a krstného mena je upravená jednotne pre transrodových, ako aj nebinárnych a intersexuálnych ľudí.
- Dospelí si môžu zmeniť pohlavie a krstné mená **vyhlásením na matričnom úrade**. Zmenu zápisu pohlavia a krstného mena je potrebné nahlásiť matričnému úradu tri mesiace pred vyhlásením.
- Za nepľnoleté osoby do 14 rokov môžu vyhlásenie o zmene podať na matričný úrad len zákonní zástupcovia. Maloletý musí byť prítomný aj pri vyhlásení zákonného zástupcu na matričnom úrade.
- Maloletí vo veku 14 a viac rokov môžu urobiť potrebné vyhlásenie sami; na vyhlásenie je potrebný súhlas zákonných zástupcov. Ak sa osoby oprávnené na opatrovanie nedohodnú, môže tento súhlas – ako v iných rodinnoprávnych prípadoch - nahradiť rodinný súd; to však platí len vtedy, ak zmena záznamu pohlavia a krstného mena nie je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa.
- Po žiadosti zmeny pohlavia a krstného mena sa na všetky ďalšie zmeny vzťahuje lehota jedného roka, ktorá má zabrániť unáhľeným rozhodnutiam.
- Plánované nariadenie počíta len so zmenou záznamu pohlavia a krstných mien. Otázku, či osoba, ktorá tiež uvažuje o zmene pohlavia, môže prijať fyzické/zdravotné opatrenia, zákon neupravuje. V praxi sa využívajú posudky psychológov.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

V Nemecku do roku 2007 neexistovalo jedno národné identifikačné číslo. Sociálne poisťovne viedli iba decentralizované databázy, ktoré prideľovali číslo sociálneho poistenia takmer každej osobe. Od roku 2008 nahrádzajú doterajšie daňové identifikačné čísla nové daňové identifikačné čísla, neobsahujú žiadne informácie o dotknutej osobe, platia trvalo a nemenia sa z dôvodu sťahovania, zmeny mena alebo zmeny rodinného stavu.

²³ Zákon XX z roku 1996 o spôsoboch identifikácie nahrádzajúcich rodné číslo a používaní identifikačných kódov. Dostupné online v maďarskom jazyku:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600020.tv×hift=20250115#lbj0id36cd>

²⁴ Gesetz über die Selbstbestimmung in Bezug auf den Geschlechtseintrag (SBGG). Dostupné online v nemeckom jazyku: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/service/gesetze/gesetz-ueber-die-selbstbestimmung-in-bezug-auf-den-geschlechtseintrag-sbgg--224546>

Osoby, ktoré sú súčasne zamestnancami aj samostatne zárobkovo činnými osobami, môžu dostať dve identifikačné čísla daňovníka. Príslušné číslo pre organizácie, ktoré vydáva aj daňová správa, sa nazýva ekonomické identifikačné číslo.²⁵

Poľsko

A. Právne a administratívne postupy

V súdnej judikatúre sa ustálil názor, že pohlavie (sexuálna integrita) patrí do kategórie osobných ľudských práv chránených ustanoveniami § 23 a § 24 Občianskeho zákonníka. Z procesného hľadiska je potrebné podať na súd určovaciu žalobu. Podľa článku 189 [Občianskeho súdneho poriadku](#) žiadateľ musí podať žalobu proti rodičom ak je zosobášený proti manželovi a deťom. Rodová identita sa preukazuje v období dvoch rokov. Proces zahŕňa fyzické aj psychologické vyšetrenia. Po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku súd zašle rozsudok príslušnému matričnému úradu, ktorý vykoná dodatočný zápis do knihy narodení na základe § 24 ods. 2 bodu 1 [zákona o matrikách](#).

B. Zmena mena

[Zákon o zmene mena](#) nemá priame ustanovenia týkajúce sa zmeny mena z dôvodu pohlavia. Po súdnom rozhodnutí by to malo byť možné zmenou v zápise na matrike podľa § 24 zákona o matrikách spomenutého vyššie.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Osobné číslo pozostáva z 11 číslic, ktoré sú štruktúrované z osobných údajov dátumu narodenia aj pohlavia. Podľa § 19 [zákona o evidencii obyvateľstva](#) sa číslo v prípade zmeny pohlavia zmení.

Portugalsko

A. Právne a administratívne postupy

B. Zmena mena

So schválením [zákona č. 7/2011 z 15. marca](#), ktorým sa vytvárala postup na zmenu pohlavia a krstného mena v občianskom registri. Zmena bola možná pre plnoletých občanov Portugalska, ktorým bola diagnostikovaná porucha rodovej identity.

Žiadosť bolo možné podať na ktoromkoľvek matričnom úrade so sprievodnými dokumentmi.

- a) Žiadosť o zmenu pohlavia a krstného mena, ktorým chce byť žiadateľ identifikovaný.
- b) Správa preukazujúca diagnózu poruchy rodovej identity vypracovaná multidisciplinárnym klinickým tímom klinickej sexuológie vo verejnom alebo súkromnom zdravotníckom

²⁵ Die Identifikationsnummer. Dostupné v nemeckom jazyku online:

https://www.bzst.de/DE/Privatpersonen/SteuerlicheIdentifikationsnummer/steuerlicheidentifikationsnummer_no.de.html, TJ. Legal "Viete aký je rozdiel medzi Steuer-ID a Steuernummer". Dostupné online: <https://tj-legal.com/blog/posts/viete-aky-je-rozdiel-medzi-steuer-id-a-steuernummer>

zariadení, národnom alebo zahraničnom. Správa musí byť podpísaná aspoň jedným lekárom a jedným psychológom.

Zákon bol novelizovaný [zákonom č. 38/2018 zo 7. augusta](#), ktorý zaručuje právo zmeny rodového znaku na základe sebaurčenia rodovej identity a rodového prejavu. Požiadavka súhlasu tretej strany so zmenami v záznamoch o narodení a sobáši zostala zachovaná. V určitých prípadoch je možné podstúpiť tranzíciu aj od 16 rokov, v takom prípade musí žiadosť podať zákonný zástupca.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Podľa [článku 35 ústavy](#) je pridelovanie jedinečného národného čísla občanom zakázané. Občiansky preukaz identifikuje portugalských občanov pred akýmkoľvek verejným alebo súkromným subjektom. Občiansky preukaz združuje občianske, daňové, zdravotné a sociálne identifikačné čísla užívateľa a nahrádza aj voličský preukaz. O občiansky preukaz je potrebné požiadať do 20 dní od narodenia.²⁶

Rakúsko²⁷

A. Právne a administratívne postupy

Podľa judikatúry najvyššieho súdu v súvislosti s transidentitou je na zmenu pohlavia potrebný nezvratný pocit príslušnosti k druhému pohlaviu a jasné priblíženie sa k vonkajšiemu vzhľadu druhého pohlavia (VwGH 15.09.2009, 2008/06/ 0032, VwSlg 17746 A/2009)²⁸. Dostatočne to možno objasniť spravidla len obstaraním znaleckého posudku. Vyžaduje sa správa od psychiatra, psychoterapeuta alebo klinického psychológa, ktorá obsahuje: vyhlásenie, že existuje pocit príslušnosti k opačnému pohlaviu a že je to pravdepodobne do značnej miery nezvratné; potvrdenie, že existuje jasná aproximácia vonkajšieho vzhľadu opačného pohlavia. Zápis údajov zmeny pohlavia a rovnako aj mena prebieha zmenou údajov o občianskom stave na základe § 41 [zákona o občianskom stave](#).

B. Zmena mena

Podľa [zákona o zmene mena](#) v znení zmien a doplnení z roku 2013 sa priezviská/rodinné mená môžu zmeniť „z iných dôvodov“ (2.1.11) vrátane dôvodov súvisiacich s tranzíciou. Krstné mená sa musia zhodovať s právnym pohlavím osoby a už to, že sa nezhodujú s pohlavím osoby, je oprávneným dôvodom na zmenu (2.2.3), ale vyžaduje si vyjadrenie psychoterapeuta alebo psychiatra. Zmena krstného mena na rodovo nezhodné meno nie je povolená (3.7), ale je možné zvoliť „rodovo neutrálne“ meno.

²⁶ How to request the Citizen Card. Dostupné online v anglickom jazyku:

<https://eportugal.gov.pt/en/servicos/pedir-o-cartao-de-cidadao>,

²⁷ Vláda Rakúska. zmena prideleného pohlavia. Dostupné online:

https://www.oesterreich.gv.at/en/themen/persoennliche_dokumente_und_bestaetigungen/aenderung-der-geschlechtszugehoerigkeit.html

²⁸ Rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu, VwSlg 17746 A/2009. Dostupné online v nemeckom jazyku:

https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Vwgh/JWT_2008170054_20090227X00/JWT_2008170054_20090227X00.pdf

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

V Rakúsku sú jednotlivci identifikovaní pomocou sektorovo špecifického osobného identifikátora. Tento identifikátor vychádza z rakúskeho zákona o e-Governmente a je odvodený z Centrálného registra obyvateľov. Identifikátor je jedinečný pre rôzne sektory vládnej činnosti a je navrhnutý tak, aby zabezpečil, že údaje nemožno prepojiť v rôznych sektoroch bez riadneho povolenia. Identifikátor sa vypočítava prostredníctvom dvojstupňového procesu, ktorý zahŕňa šifrovanie a kódovanie tak, aby sa zachovala bezpečnosť a súkromie údajov.²⁹

Rumunsko

A. Právne a administratívne postupy

B. Zmena mena

Podľa [zákona dokladov o osobnom stave](#) na základe článku 43 v rodných listoch a prípadne v sobášnych alebo úmrtných listoch sa zapisujú zmienky o zmenách rodinného stavu osoby aj v prípade zmeny pohlavia po rozhodnutí súdu. Zmena mena je v takom prípade možná podľa článku 41 – po zmene pohlavia je potrebné zmeniť meno prislúchajúce pohlaviu. Požiadavky na zmenu nie sú bližšie špecifikované.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Číselný kód pozostáva z 13 číslic, ktoré sú rozdelené do troch častí: významná (obsahuje osobné údaje), sekvenčná a kontrolná číslica. Pri zmene pohlavia je osobe pridelené nové číslo.

Slovinsko

A. Právne a administratívne postupy

Právna terminológia v Slovinsku v súčasnosti nepoužíva pojem „právne uznanie pohlavia“, namiesto toho používa „zmena pohlavia“, ktorá sa nachádza v Pravidlách výkonu zákona o matrikách (ďalej len „Pravidlá“), v gescii ministerstva vnútra.

[Pravidlá](#) v článku 37 stanovujú, že osoba musí predložiť Správnej jednotke potvrdenie vydané príslušným lekárom alebo zdravotníckym zariadením, ktoré preukazuje, že u nej došlo k zmene pohlavia. Pravidlá však nedefinujú, kto je príslušný lekár alebo zdravotnícke zariadenie a čo znamená zmena pohlavia alebo čo sa myslí zmenou pohlavia. Zmena pohlavia sa zapisuje na základe rozhodnutia príslušného orgánu o zmene zapísaných údajov. Podkladom na vydanie rozhodnutia je potvrdenie príslušného zdravotníckeho zariadenia alebo lekára, z ktorého je zrejmé, že osoba zmenila pohlavie. Vystavuje sa výpis z knihy narodení s údajom o novom pohlaví, bez poznámky o zmene pohlavia.

²⁹ Úrad na registráciu hlavného čísla. Dostupné online:

<https://www.bundeskanzleramt.gv.at/agenda/digitalisierung/stammzahlenregisterbehoerde.html>.

Zákon o elektronickej verejnej správe. Dostupné online:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003230>

B. Zmena mena

[Zákon o zmene mena](#) povoľuje zmenu mena, legislatíva v prípade zmeny mena v prípadoch tranzície nie je špecifikovaná. Podľa článku 18 (1) *Na žiadosť plnoletého občana možno zmeniť celé osobné meno alebo len priezvisko alebo len krstné meno.* (2) *O žiadosti o zmenu osobného mena rozhoduje príslušný orgán, ktorému bola podaná žiadosť.*

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Identifikačné číslo obsahuje osobné údaje vrátane údajov o pohlaví osoby. Pri zmene pohlavia matrikár požiadava o vydanie nového čísla, rovnako na základe článku 37 Pravidiel.

Španielsko

A. Právne a administratívne postupy

B. Zmena mena

[Zákon č. 4/2023](#) o rovnosti a zaručení práv trans a LGBTI ľudí na praktickej úrovni stanovuje

- Ktokoľvek starší ako 16 rokov so španielskou štátnou príslušnosťou môže požiadať o zmenu pohlavia na matričnom úrade.
- Uznáva právo ľudí nebyť diskriminovaní z dôvodu ich sexuálnej orientácie alebo identity, rodového prejavu alebo sexuálnych charakteristík.
- Zakazuje konverznú terapiu, a to aj so súhlasom dotknutej osoby.
- Stanovuje, že všetky ženy a transrodové osoby so schopnosťou rodiť deti budú mať prístup k výhodám súvisiacim s technikami asistovanej reprodukcie za rovnakých podmienok.
- Zahŕňa aj opatrenia na ochranu pred násilím na základe LGTBI a zavádza systém priestupkov a sankcií.

Predtým platil [zákon č. 3/2007](#) upravujúci opravu uvádzania pohlavia osôb v registri. Tento zákon umožňoval úpravu pohlavia v registri, hoci vyžadoval predloženie lekárskej diagnózy rodovej dysfórie a minimálne dvojročnú hormonálnu liečbu žiadateľa.

Po nadobudnutí účinnosti novej legislatívy si osoby staršie ako 16 rokov môžu zmeniť svoje meno a rodovú identitu (muž alebo žena) na matričnom úrade bez akejkoľvek požiadavky okrem výslovného želania žiadateľa. Nevyžadujú sa preto žiadne zdravotné podmienky, na rozdiel od predchádzajúceho modelu, ktorý vyžadoval predloženie správy s diagnostikovaním rodovej dysfórie a dôkaz, že žiadateľ podstupuje hormonálnu liečbu dlhšie ako dva roky. Nadobudnutie účinnosti tohto nariadenia tiež umožňuje maloletým vo veku od 14 do 16 rokov zmeniť si meno a pohlavie, hoci na ich žiadosť musia mať súhlas rodičov alebo opatrovníkov. V prípade, že maloletý nemá súhlas svojich rodičov alebo opatrovníkov, bude na riešenie konfliktu ustanovený súdny obhajca. Deti vo veku 12 až 14 rokov môžu zmeniť svoje pohlavie, pokiaľ má maloletý súhlas sudcu, ktorý skúma zrelosť osoby. Maloletí do 12 rokov nemôžu zmeniť svoje registrované pohlavie, ale môžu si zmeniť meno tak, aby zodpovedalo pohlaviu, s ktorým sa identifikujú (pozri bližšie článok 43 zákona č. 4/2023).

Článok 44. Ustanovuje postup pri oprave zápisu uvedenia pohlavia.

...

2. Návrh na začatie konania o opravu zápisu údajov o pohlaví môže oprávnená osoba podať osobe poverenej vedením ktoréhokoľvek matričného úradu.

3. Uplatnenie práva na opravu zápisu údajov o pohlaví nie je podmienená predchádzajúcim predložením lekárskej alebo psychologickéj správy o nezhode s pohlavím uvedeným v zápise o narodení, ani predchádzajúca úprava vzhľadu alebo telesných znakov osoby prostredníctvom lekárskejších, chirurgických alebo iných postupov sa nevyžaduje.

4. Po prijatí žiadosti je legitimovaná osoba predvolaná, pričom v prípade článku 43 ods. 2 tohto zákona pomáhajú zákonní zástupcovia. Úradná osoba zaznamenaná nesúhlas žiadateľa s pohlavím uvedeným v rodnom liste.

Zmena zahŕňa voľbu nového vlastného mena, s výnimkou prípadu, keď si osoba želá ponechať si to, čo má, a je to v súlade so zásadami slobodnej voľby vlastného mena ustanovenými v predpisoch upravujúcich matričný register.

5. Pri prvom vypočutí/dostavení sa úradná osoba informuje žiadateľa o právnych dôsledkoch zamýšľanej zmeny vrátane režimu vrátenia sa k prvému pohlaviu, ako aj o opatreniach pomoci a informovanosti v rámci sociálnej vzdelávacej a administratívnej oblasti. Rovnako bude oprávnenú osobu informovať o existencii združení a iných organizácií na ochranu práv.

...

7. Po informáciách, ktoré boli poskytnuté žiadateľ, ak s tým súhlasí, podpíše prvé vypočutie, v ktorom zopakuje svoju žiadosť o matričnú opravu pohlavia uvedeného v jej matrike.

8. Najneskôr do troch mesiacov je osoba predvolaná druhýkrát, na potvrdenie svojho rozhodnutia.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Na základe [zákona o registri občanov](#) je každému občanovi pridelený jedinečný osobný kód. Zákon bližšie nešpecifikuje, použitie a tvar.

Švédsko³⁰

A. Právne a administratívne postupy

Švédsky parlament 17. apríla 2024 [prijal](#) nový [transrodový zákon](#), predložený parlamentným výborom, ktorým ruší transrodový zákon z roku 1972. Znížil sa minimálny vek na zmenu z 18 na 16 rokov. Nová legislatíva predovšetkým odstraňuje požiadavku na diagnostiku rodovej dysfórie, potrebným stále bude lekárske posudok. Maloletí mladší ako 18 rokov potrebujú súhlas opatrovníka, súhlas lekára Národnej rady pre zdravie a sociálnu starostlivosť. Operácie potvrdzujúce pohlavie budú naďalej prípustné len od veku 18 rokov. Nový zákon nadobudne účinnosť 1. júla 2025. Zároveň bol prijatý aj zákon na zjednotenie lekárskejších postupov pri fyzickej premene.

³⁰ Elin Hofverberg, Law Library of Congress. Dostupné online: <https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2024-04-21/sweden-parliament-approves-new-acts-addressing-legal-gender-and-medical-procedures-performed-on-genitalia/>

B. Zmena mena

Podľa § 37 [zákona o osobných menách](#) sa žiadosti o zmenu mena podávajú písomne švédskej daňovej agentúre. Mali by obsahovať meno žiadateľa, číslo sociálneho poistenia, adresu a telefónne číslo a „okolnosti, na ktoré sa žiadosť vzťahuje“.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

Toto číslo je tvarom podobné slovenskému „rodnému číslu“ a vo veľkej miere sa používa na identifikáciu vo verejnom aj súkromnom sektore, ako je zdravotníctvo, bankovníctvo a štátne služby.³¹ V praxi si zmena zákonného pohlavia vyžaduje pridelenie nového rodného čísla podľa § 18 [zákona o registrácii obyvateľstva](#).

Taliansko

A. Právne a administratívne postupy

Hlavným právnym predpisom je [zákon č. 164/1982](#). § 31 [legislatívneho dekrétu č. 150 \(2011\)](#). Teoreticky umožňuje napraviť rodové znaky bez toho, aby sa osoby museli podrobiť rodovo potvrdzujúcej operácii, niektoré súdy ju napriek tomu naďalej požadovali. Neistotu v súvislosti s touto požiadavkou napokon objasnil kasačný súd v rozsudku č. 15138 (2015), ktorý uviedol, že sa nevyžaduje obetovanie práva na psycho-fyzickú integritu prostredníctvom povinnosti podrobiť sa chirurgickému zákroku. Preto dospel k záveru, že ani chirurgický zákrok, ani sterilizácia nemôžu byť vyžadované ako požiadavka na právne uznanie pohlavia.

V roku 2023 talianske médiá informovali o najmenej dvoch prípadoch, keď jednotlivcom bolo udelené zákonné oprávnenie na zmenu ich rodových znakov bez nutnosti chirurgických zákrokov. V júli 2023 prelomové rozhodnutie súdu v Trapani so sídlom na Sicílii potvrdilo právo jednotlivca zmeniť svoje meno a zákonne registrované pohlavie bez predpokladu chirurgického zákroku alebo hormonálnej terapie. Okrem toho v októbri toho istého roku súd v Campobasso so sídlom v Molise povolil zákonnú zmenu pohlavia bez nariadenia afirmatívnej operácie. Podľa online médiá „Gay.it“ tieto dva prípady predstavujú precedensy, keďže stavali na základoch, ktoré stanovil rozsudok kasačného súdu z roku 2015.

Hoci v Taliansku nebolo prijaté nebinárne rodové označenie, v roku 2022 médiá informovali, že súd v Ríme akceptoval žiadosť nebinárnej osoby, aby bola uznaná ako taká. Miestne zdroje tiež informovali, že vo februári 2024 súd v Bolzane uznal v rozhodnutí č. 11 (2024) právo nebinárnej osoby zvoliť si vo svojich dokumentoch nebinárne označenie. V dôsledku toho súd Bolzano postúpil prípad Ústavnému súdu, aby sa zaoberal možnou neústavnosťou súvisiacou s nemožnosťou prideliť podľa talianskeho práva nebinárne označenie tým, ktorí sa nestotožňujú ani s mužským ani s ženským pohlavím. V máji 2024 Ústavný súd vo svojom náleze č. 66 (2024) vyhlásil, že článok 1.27 zákona o občianskych zväzkoch osôb rovnakého pohlavia je protiústavný,

³¹ Švédsko: Personal identity number:

<https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglishengelska/individualsandemployees/livinginsweden/personalidentitynumbers.4.2cf1b5cd163796a5c8b4295.html>

pokiaľ stanovuje, že občianske zväzky osôb rovnakého pohlavia zaniknú, ak jeden z dvoch partnerov zmenil zákonné pohlavie. Namiesto toho súd rozhodol, že v takýchto prípadoch môže pár zmeniť svoj občiansky zväzok na manželstvo, ak si to želajú.

B. Zmena mena

V článku 89 [Vyhlášky č. 396 z 3. novembra 2000](#) o zjednodušení systému osobného stavu sa stanovuje možnosť požiadať o zmenu mena podaním žiadosti príslušnému orgánu s uvedením dôvodov zmeny. V roku 2015 Kasačný súd vo svojom rozsudku č. 15138 (2015) rozhodol, že na schválenie zmeny mena transrodových osôb nemožno vyžadovať operáciu alebo sterilizáciu.

C. Tvar a zmena identifikačného čísla

V Taliansku sa personálny kód používa aj ako daňový kód, vydáva sa pri narodení. Je vo formáte SSSNNNYMDDZZZZX, kde: SSS sú prvé tri spoluhlásky v priezvisku (ak nie je dostatok spoluhlások, použije sa prvá samohláska a potom X); NNN je krstné meno, z ktorého sa používa prvá, tretia a štvrtá spoluhláska – výnimky sa riešia ako pri priezviskách; YY sú posledné číslice roku narodenia; M je písmeno pre mesiac narodenia – písmená sa používajú v abecednom poradí, ale používajú sa iba písmená A až E, H, L, M, P, R až T (teda január je A a október je R); DD je deň v mesiaci narodenia – na rozlíšenie pohlaví sa ku dňu narodenia u žien pridáva 40 (teda žena narodená 3. mája má ...E43...); ZZZZ je kód oblasti špecifický pre obec, kde sa osoba narodila – pre zahraničie sa používajú celoštátne kódy. Kód je potrebné pri zmene pohlavia zmeniť.³²

³² Codice fiscale. Dostupné online: <https://codicefiscale.com/>

Zdroje

Organizácie a publikácie

ILGA EUROPE. Dostupné online: <https://www.ilga-europe.org/>

European network of legal experts in gender equality and non-discrimination. Dostupné online: https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/documents-formalities/legal-gender-recognition/index_en.htm

Americkéj psychiatrickej asociácii. Dostupné online: <https://www.psychiatry.org/patients-families/gender-dysphoria/what-is-gender-dysphoria>

Európska únia

Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

Charta základných práv EÚ. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/charter-of-fundamental-rights-of-the-european-union.html>

Belgicko

Arrêt n° 99/2019 du 19 juin 2019. Dostupné online: <https://www.const-court.be/public/f/2019/2019-099f.pdf>

Changer de prénom et modifier l'enregistrement du sexe à l'état civil. Dostupné online:

<https://justice.belgium.be/sites/default/files/Trans%20FR%202023.pdf>

Ministerstvo spravodlivosti. Transrodoví ľudia. Dostupné online:

https://justice.belgium.be/fr/themes_et_dossiers/personnes_et_familles/transgenres

Zákon o reforme predpisov týkajúcich sa transrodových osôb, pokiaľ ide o uvádzanie úpravy zápisu pohlavia v osvedčeniach o osobnom stave a jej dôsledky. Dostupné online:

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&table_name=wet&cn=2017062503

3. apríl 1984. Kráľovský dekrét týkajúci sa zloženia identifikačného čísla osôb registrovaných v Národnom registri fyzických osôb. Dostupné online:

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1984040333&table_name=loi

20. júl 2023. Zákon, ktorým sa menia a dopĺňajú rôzne ustanovenia týkajúce sa úpravy registrácie pohlavia.

Dostupné online: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/2023/07/20/2023044225/moniteur>

Bulharsko

EU accession to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women ('Istanbul Convention'). Dostupné online: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-push-for-european-democracy/file-eu-accession-to-the-istanbul-convention>

Nariadenie č. Rd-02-20-9 z 21. Mája 2012 o fungovaní jednotného systému občianskeho registrácie.

Dostupné online: <https://lex.bg/en/laws/ldoc/2135796875>

Rozhodnutie Najvyššieho súdu. „ГЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ 2/2020 гр.София, 20.02.2023 год.“ Dostupné online: <https://www.vks.bg/talkuvatelni-dela-osgk/vks-osgk-tdelo-2020-2-reshenie.pdf>

Zákon o registrácii. Dostupné online: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2134673409>

Cyprus

ILGA-Europe. Dostupné online: <https://rainbowmap.ilga-europe.org/countries/cyprus/>

Návrh zákona o právnom uznávaní rodovej identity z roku 2022. Dostupné online:

<https://www.nomoplatform.cy/bills/o-peri-tis-nomikis-anagnorisis-tis-taytotitas-fyloy-nomos-toy-2022/>

Zákon o registrácii obyvateľstva. Dostupné online: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2002_1_141/full.html

Česko

Ústavní soud, TZ 40/2024. Dostupné online: <https://www.usoud.cz/aktualne/chirurgicky-zakrok-vcetne-sterilizace-jako-podminka-uredni-zmeny-pohlavi-neobstal-pred-ustavnim-soudem>

Zákon č. 89/2012 Zb. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Zákon č. 373/2011 Zb. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-373>

Zákon č. 301/2000 Zb. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-301>

Zákon č. 133/2000 Zb. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-133>

Dánsko

Kancelária CPR. Juridisk kønsskifte (transkønnede). Zákonná zmena pohlavia (transgender). Dostupné online: <https://www.cpr.dk/borgere/kan-jeg-faa-et-nyt-personnummer/juridisk-koensskifte-transkoennede>

Zákon č. 752 zo dňa 25.06.2014. Dostupné online: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/752>

Zákon č. 524 zo dňa 24.06.2005. Dostupné online: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2005/524>

Estónsko

Jednotné požiadavky na lekárske postupy pri zmene pohlavia. Dostupné online:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/91001>

Zákon o registri obyvateľstva. Dostupné online:

https://www.riigiteataja.ee/redaktsioonide_vordlus.html?grupid=1040737&vasakAktId=122122018013

Zákon o menách. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106032015032?leiaKehtiv>

Fínsko

Zákon o informačnom systéme obyvateľstva a certifikačných službách Digitálnej a populačnej informačnej agentúry. Dostupné online: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090661>

Zákon o mene a priezvisku. Dostupné online: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170946>

Rodový zákon. Dostupné online: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230295>,

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020563>

Francúzsko

Changer ses documents administratifs après un CEC. Dostupné online: <https://ant-france.eu/index.php/accueillir-informer-defendre/assumer-son-genre/cni-nir-permis/>

Občiansky zákonník. Dostupné online:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LEGISCTA000033437635/

Občiansky súdny poriadok. Dostupné online:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070716/LEGISCTA000034322762?lang=en

Vyhláška č. 2017-450 z 29. marca 2017 o postupoch pri zmene krstného mena a úprave uvedenia pohlavia v osobnom stave. Dostupné online: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000034316416>

Grécko

Zákon 4491/2017. Dostupné online: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/304143/nomos-4491-2017>

Rights – Requirements – Legal remedies. Dostupné online: <https://www.gov.gr/en/sdg/citizens-and-family-rights/gender-recognition/general/rights-requirements-legal-remedies/>

Holandsko

Infokanáľ ministerstva zahraničných vecí. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0012099/2001-04-01#ArtikkelII>

Changing your gender on official documents. Dostupné online: <https://sdg.government.nl/government-services-in-the-netherlands/geslacht-aanpassen-op-officiele-documenten--changing-gender-on-official-documents>

Občiansky zákonník. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2024-01-01/>

Zákon o osobnom čísle. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0022428/2018-07-28#Hoofdstuk3>

Chorvátsko

Zákon o mene a priezvisku. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/43/Zakon-o-osobnom-imenu>

Zákon o matrike. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/603/Zakon-o-dr%C5%BEavnim-maticama>

Pravidlá o spôsobe zhromažďovania zdravotnej dokumentácie a určovaní podmienok a predpokladov na zmenu pohlavia alebo život v inej rodovej identite z roku 2014. Dostupné online: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_11_132_2487.html

Odborné usmernenia pre prípravu stanovísk zdravotníckych pracovníkov a psychologov k určovaniu podmienok a predpokladov pre zmenu pohlavia a život v inej rodovej identite. Dostupné online: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_01_7_93.html

OECD informácia o prechode na identifikátor. Dostupné online: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issue-focus/aeoi/croatia-tin.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fwww.oecd.org%2Ftax%2Fautomatic>

Zákon o rodnom čísle. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/83/Zakon-o-osobnom-identifikacijskom-broju>

Zákon o identifikačnom čísle. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=11474>

Írsko

Gender Recognition Act 2015. Dostupné online: <https://revisedacts.lawreform.ie/eli/2015/act/25/revised/en/html>

Írská vláda. Informácie k osobnému číslu. Dostupné online: <https://www.gov.ie/en/collection/4bc1b4-personal-public-service-number-register-of-users/>, <https://www.gov.ie/en/service/12e6de-get-a-personal-public-service-pps-number/>

Litva

Zákon o registri obyvateľstva. Dostupné online: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.2507/asr>

Občiansky zákonník. Dostupné online: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.245495>

Lotyšsko

Zákon o zmene mena, priezviska a štátnej príslušnosti. Dostupné online: <https://likumi.lv/doc.php?id=191209>

Law on Registration of Civil Status Acts. Dostupné online: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/253442-law-on-registration-of-civil-status-acts>

Change of the personal identity number. Dostupné online: <https://www.pmlp.gov.lv/en/change-personal-identity-number>

Luxembursko

Novela Občianskeho zákona. Dostupné online: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2018/08/10/a797/jo>

Novela občianskeho zákonníka z roku 2014. Dostupné online: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2014/07/04/n1/jo>

Vláda Luxemburska. Dostupné online: <https://guichet.public.lu/fr/citoyens/citoyennete/choix-chgt-nom-prenom/changement/changement-nom-prenom.html>

Maďarsko

Zákon o registračnom poriadku. Dostupné online: <https://njt.hu/jogszabaly/2010-1-00-00>

Zákon XX z roku 1996 o spôsoboch identifikácie nahrádzajúcich rodné číslo a používaní identifikačných kódov. Dostupné online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600020.tv×hift=20250115#ljb0id36cd>

Malta

Zákon o manželstve. Dostupné online: <https://legislation.mt/eli/act/2017/23/eng/pdf>

Zákon registrovanom partnerstve. Dostupné online: <https://legislation.mt/eli/cap/530/eng/pdf>

Nemecko

Zákon o sebaurčení vo vzťahu k zápisu pohlavia a o zmene a doplnení niektorých predpisov. Dostupné online: <https://www.recht.bund.de/bgbl/1/2024/206/VO>

Die Identifikationsnummer. Dostupné v nemeckom jazyku online: https://www.bzst.de/DE/Privatpersonen/SteuerlicheIdentifikationsnummer/steuerlicheidentifikationsnummer_node.html

TJ. Legal: „Viete aký je rozdiel medzi Steuer-ID a Steuernummer“. Dostupné online: <https://tj-legal.com/blog/posts/viete-aky-je-rozdiel-medzi-steuer-id-a-steuernummer>

Poľsko

USTAWA z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności. Dostupné online: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/ewidencja-ludnosci-17659012>

USTAWA z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska. Dostupné online: [https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/zmiana-imienia-i-nazwiska-17504726?unitId=art\(4\)](https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/zmiana-imienia-i-nazwiska-17504726?unitId=art(4))

USTAWA z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego. Dostupné online: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-o-aktach-stanu-cywilnego-18148247>

Art. 189. - [Powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa] - Kodeks postępowania cywilnego. Dostupné online: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-postepowania-cywilnego-16786199/art-189>

Portugalsko

Zákon č. 38/2018 zo dňa 7.8. Dostupné online: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/38-2018-115933863>

Zákon č. 7/2011 Dostupné online: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2011-34463375>

How to request the Citizen Card. Dostupné online: <https://eportugal.gov.pt/en/servicos/pedir-o-cartao-de-cidadao>

Rakúsko

Rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu, VwSlg 17746 A/2009. Dostupné online:

https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Vwgh/JWT_2008170054_20090227X00/JWT_2008170054_20090227X00.pdf

Vláda Rakúska. Zmena prideleného pohlavia. Dostupné online:

https://www.oesterreich.gv.at/en/themen/persoenele_dokumente_und_bestatigungen/aenderung-der-geschlechtszugehoerigkeit.html

Úrad na registráciu hlavného čísla. Dostupné online:

<https://www.bundeskanzleramt.gv.at/agenda/digitalisierung/stammzahlenregisterbehoerde.html>

Zákon o elektronickej verejnej správe. Dostupné online:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003230>

Zákon o osobnom stave z roku 2013. Dostupné online:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20008228>

Zákon o zmene mena. Dostupné online:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005648>

Rumunsko

Doklady o osobnom stave. Dostupné online: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/8624>

Slovensko

Odborné usmernenie 16/2022. Vestník MZ SR. Dostupné online: <https://www.epi.sk/vestnik-mzsr/2022-16>

Zákon č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku. Dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1993/300/>

Zákon č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle. Dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/301/20220101>

Návrh zákona o základných identifikátoroch. Dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2019/375>

Parlamentná tlač 1486. Dostupné online:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=8&ID=1486>

Slovinsko

Pravidlá výkonu zákona o matrikách. Dostupné online: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV5572>

Španielsko

Zákon č. 20/2011 z 21. júla o matrike. Dostupné online: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2011-12628>

Zákon č. 3/2007 z 15. marca, ktorým sa upravuje registratúrna oprava zmienok týkajúcich sa pohlavia osôb.

Dostupné online: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2007-5585

Zákon č. 4/2023 z 28. februára o skutočnej a efektívnej rovnosti trans ľudí a o zaručení práv LGBTI ľudí. Dostupné online: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2023-5366>

Švédsko

Zákon o registrácii obyvateľstva. Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/folkbokforingslag-1991481_sfs-1991-481/

Zákon o osobných menách. Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20161013-om-personnamn_sfs-2016-1013/

Zákon o zmene pohlavia. Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/forbatttrade-mojligheter-att-andra-kon_hb01sou22/html/

https://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/aktuelltnotiser/2024/apr/17/det-ska-bli-enklare-att-andra-kon_cmsf772fcc0-2851-4007-a2d2-0712267e44c5sv/

Personal identity number. Dostupné online:

<https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglishengelska/individualsandemployees/livinginsweden/personalidentitynumbers.4.2cf1b5cd163796a5c8b4295.html>

Taliansko

Zákon zo 14. apríla 1982, č. 164. Dostupné online: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:1982-04-14:164>

Legislatívna vyhláška 1. septembra 2011, č. 150. Dostupné online: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2011-09-01:150!vig=2023-03-27>

Codice Fiscale. Dostupné online: <https://codicefiscale.com/>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

